

2. KVARTALSRAPPORT 2011

1. Innholdsfortegnelse

1.	Innholdsfortegnelse	1
2.	Sammendrag	2
3.	Økonomisk hovedoversikt	3
4.	Sektorene	5
5.	Måloppnåelse	6
6.	Driftsrisiko	8
7.	Medarbeidere	10
8.	Organisasjon	13
9.	ROBEK-status	14
10.	Prosjekter	15
11.	Prosjektrisiko	18
12.	Tema: Lønnsforhandlinger i 2011	20
13.	Tema: Nasjonale prøver, Jappa skole	22
14.	Tema: Evaluering og driftstilpasninger i pleie og omsorg	28
15.	Tema: Ulike turnusalternativer i pleie og omsorg	29
16.	Sektor: Kultur og oppvekst	30
17.	Sektor: Helse og sosial	36
18.	Sektor: Teknisk	41
19.	Sektor: Selvfinansierende	42
20.	Sektor: Fellesområdet og støttefunksjoner	43
21.	Sektor: Finans	45

2. Sammendrag

Grimstad kommune har et budsjettavvik per 2. kvartal på +3,0 mill kroner. Dette utgjør 0,4% av kommunens samlede omsetning. Det er negative avvik innenfor Helse og sosialsektoren og Rådmannen har iverksatt driftsgjennomgang av Pleie- og omsorgsenhetene, Boveiledertjenesten, NAV og Sosial og barnevern. Resultatet vurderes likevel som godt, og gir samtidig et signal om at kommunen vil komme ut av ROBEK-situasjonen ved utgangen av 2011.

Når det gjelder ROBEK-håndteringen i 2011 er det forventet en inndekning på 11,0 mill kroner som er budsjettet. Ut i fra regnskapet per 2. kvartal ser det ut til at kommunen klarer denne inndekningen.

Det vil si at per 2. kvartal 2011 har kommunen hentet inn 34,2 mill kroner av det regnskapsmessige merforbruket på 39,7 mill kroner fra 2008. Dette utgjør 86% av merforbruket fra 2008.

Selv om kommunen kommer ut av ROBEK-listen i løpet av 2012 som følge av regnskapsavslutningen for 2011, er ikke kommunen friskmeldt innenfor det økonomiske området. Grimstad kommune har ikke en sunn- og bærekraftig økonomi før det er bygd opp et tilstrekkelig disposisjonsfond. Størrelsen på disposisjonsfondet er avhengig av kommunens struktur, men bør være på mer en 50 mill kroner. Det vil ta tid å bygge opp et tilstrekkelig disposisjonsfond i Grimstad kommune.

Da Kommunestyret behandlet årsregnskapet for 2010 (K-sak 46/2011) ble det besluttet å disponere 2,0 mill kroner av driftsresultatet til skoledrift i 2011. 1,5 mill kroner er fordelt ut på grunnskolene i.h.t ressursfordelingsmodellen mens 0,5 mill kroner er avsatt på fellesområdet for å dekke inn deler av merforbruket til kommunens elever på Langemyr skole, økte utgifter til skoleskyss samt leiekostnader for nødvendig økt undervisningsareal på Frivoll skole.

Det har vært en økning i antall faste årsverk i 2. kvartal sammenlignet med samme periode i fjor på 35,3 faste årsverk. Det har vært en opprydding i sektorenes kontrakter som har ført til flere fast ansatte. Antall brutto årsverk, total ressursforbruk, er nå 1278,3. Dette er en økning på 5,2 årsverk og 0,4% i forhold til samme periode i fjor. Det er verd å merke seg at det har vært en vekst i de kommunale oppgavene i samme periode.

Sykefraværet fortsetter den positive utviklingen i forhold til 2010. Fraværet hittil i år har sunket fra 7,7 prosent i andre kvartal 2010 til 6,9 prosent i andre kvartal 2011. Sykefraværet per andre kvartal har ikke vært så lavt noen gang de siste 7 år.

Kommunen har i Handlingsprogrammet for 2011-2014 lagt opp til et investeringsnivå på 487 mill kroner. Dette er flere store prosjekter som kommunens ledelse kontrollerer ved kjente prosjektstyringsmetodikker og kommunens prosjektmanual. Det er kontroll over disse prosjektene. Når det gjelder framdriften i bygging av 7 boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne er inngått kontrakt med Wari Hus AS. Fremdriften legger opp til byggestart i september 2011 og detferdigstillelse i mai/juni 2012. Når det gjelder bygging av 16 boliger til Landviktun bo- og omsorgssenter er det sendt ut anbudsdokumenter slik at tilbyderne både kan velge OPS og/eller totalentreprise. Framdriften legger opp til byggestart, ferdigstillelse og overtagelse i 2012.

Kvartalsrapportene legger opp til ulike temaer som belyser kommunens drift eller spesielle situasjoner og hendelser. Læringsutbytte i grunnskolen er viktig satsingsområde for kommunen, og i den forbindelse vises det til eget tema. Dette viser at femte trinn på Jappa skole oppnådde svært gode resultater på nasjonale prøver (NP) både i lesing, engelsk og regning. Resultatene er en følge av god undervisning, dyktige lærere, motiverte elever, samt et godt samarbeid med foresatte.

Konklusjonene fra ressursstyringsprosjektet i pleie og omsorg er nå i ferd med å bli trukket. I grove trekk innebærer dette at en generelt legger seg på en pleiefaktor på 0,8 ved sykehjemmene, mens forholdet mellom direkte brukerrettet tid og indirekte brukerrettet tid i hjemmetjenesten justeres fra en prosentfordeling på 50/50 til 60/40. Dette innebærer at en større andel av ressursene skal benyttes direkte mot brukeren. Bemanningsplaner og ressurser i tjenestene bygges nå opp med utgangspunkt disse konklusjoner. Denne omleggingen forventes å gi en effekt i størrelsesorden 14-16 årsverk i pleie- og omsorgssektoren.

3. Økonomisk hovedoversikt

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn Regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Rammetilskudd	-235 341	-226 022	9 320	4	-376 704	-376 704	0	0
Skatteinntekter	-230 179	-225 948	4 231	2	-451 896	-451 896	0	0
Eiendomsskatt	-28 062	-27 667	396	1	-41 500	-41 500	0	0
Andre driftsinn.	-160 989	-164 109	-3 120	-2	-325 688	-325 688	0	0
Finansinntekter	-30 889	-30 615	273	1	-52 094	-52 094	0	0
Sum inntekt	-685 460	-674 361	11 099	2	-1 247 882	-1 247 882	0	0
Netto lønn	319 113	320 671	1 558	0	709 917	709 917	0	0
Andre driftskost.	240 952	231 022	-9 930	4	438 216	438 216	0	0
Finansutgifter	29 136	29 443	306	-1	99 749	99 749	0	0
Sum utgifter	589 202	581 136	-8 371	3	1 247 882	1 247 882	0	0
Resultat	-96 259	-93 225	3 033	3	0	0	0	0

Grimstad kommune har et resultat på +96,3 mill kroner inklusiv selvfinansierende områder for 2. kvartal. Det er i dette resultatet ikke tatt hensyn til årsoppgjørdisposisjoner. Det er for samme tid budsjettert med et resultat på +93,2 mill kroner. Budsjettavviket per 2. kvartal er +3,0 mill kroner. Dette utgjør 0,4% av kommunens samlede omsetning. Resultatet vurderes som godt, og gir samtidig et signal om at kommunen vil komme ut av ROBEK-situasjonen ved utgangen av 2011.

Det er et avvik per 2. kvartal i rammetilskuddet på +9,3 mill kroner. Dette må ses i sammenheng med avviket i skatteinntektene på +4,2 mill kroner i forhold til budsjett for samme periode. Det er per 2. kvartal et samlet avvik i frie inntekter (rammetilskudd og skatteinntekter) på +13,5 mill kroner. Kommunenes inntektssystem ble lagt om 1.1.2011. Dette innebar en reduksjon av kommunens skatteandel fra 45-40%. Det viste seg at 6. skattetermin i 2010, som ble innbetalt i januar 2011 ikke var redusert med den nye skatteandelen. Effekten av dette utgjør ca 5 mill kroner og inntektsavviket på skatt i sin helhet. Skatteinntekten forøvrig er en stor usikkerhet for Grimstad kommune. Kommunen har enkelte skatteyttere som bidrar vesentlig i kommunens økonomi. Innbetalinger av denne kategori kommer vanligvis i 4. kvartal. Det er på bakgrunn av dette tidlig å estimere skatteinntekter og frie inntekter for 2011.

Inntektsbudsjettet for eiendomsskatt ble justert opp i forbindelse med behandling av 1. kvartalsrapport. Det er etter dette et avvik i forhold til oppdatert periodisert budsjett på +0,4 mill kroner. Eiendomskattområdet ansees å være i balanse per 2. kvartal og med årets utgang.

Andre driftsinntekter har et avvik i forhold til budsjett på -3,1 mill kroner. Det negative avviket fordeler seg jevnt mellom alle sektorene, bortsett fra Helse- og sosialsektoren som har et positivt inntektsavvik per 2. kvartal. Avviket forklares med noe etterslep i faktureringen i kommunen. Det arbeides aktivt med å forbedre og standardisere faktureringen slik at etterslepet stadig blir mindre og perioderesultatet blir bedre. Inntektsbudsjettet for året anses å være realistisk slik at det ikke blir negative avvik ved årsslutt.

Finansinntektene er noe bedre enn budsjettert, og viser et avvik i forhold til budsjett på 0,3 mill kroner. Dette sees i sammenheng med en god bankavtale for innskudd. Kommunen har all likviditet på

ordinær innskuddskonto i bank, uten bindinger. Renteinntektene må ses i sammenheng med renteutgiftene. Dette kommenteres senere i rapporten.

Lønnsutgiftene, netto lønn, har et avvik på +1,6 mill kroner per 2. kvartal. Avviket fordeler seg med +/- 1 prosent per sektor. Det vil si at sektorene har kontroll over lønnsutgiftene i forhold til periodisert budsjett. Lønnsutgiftene per 2 kvartal har en økning på 7% i forhold til samme periode i fjor. Ett prosentpoeng av denne veksten kan forklares med organisk vekst, økning i antall ansatte. Den resterende veksten på seks prosent er lønnsøkning. Lønnsoppgjørene har vært høye de to siste åra, med en kjøpekraftsforbedring på flere prosent til arbeidstakerne. Siden dette er en halvårsrapport er lønnsveksten noe høyere per 2. kvartal, enn den forventede årslønnsveksten. Ved årsslutt forventes de en lønnsvekst på 4,25%, se eget tema i rapporten om lønnsoppgjøret 2011.

Andre driftsutgifter har et avvik i forhold til budsjett på -9,9 mill kroner per 2. kvartal. Det er Helse- og sosialsektoren som står for dette negative avviket. Sektoren forklarer selv at avviket knyttet til overforbruk innenfor enhetene NAV-Grimstad og Sosial og barnevern. Det er allerede nå prognoser på at det kan bli en budsjettoverskridelse innen for andre driftsutgifter.

Finansutgiftene har et avvik på +0,3 mill kroner. Dette må ses i sammenheng med det positive avviket på finansinntektene på +0,3 mill kroner, slik at det er et samlet avvik for nettofinansutgifter på +0,6 mill kroner. Dette avviket anses å være normalt og i balanse per 2. kvartal, ut i fra betalingsstrømmen og periodisering av budsjett. Selv om det er uro i finansmarkedene er det overveiende sannsynlig at kommunen oppnår balanse i forhold til budsjett ved årets slutt.

4. Sektorene

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn Regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Felles og støtte	36 981	37 012	31	0	82 318	82 318	0	0
Helse og sosial	161 932	154 987	-6 945	4	318 134	318 134	0	0
Kultur og oppv.	182 083	180 315	-1 768	1	369 822	369 822	0	0
Teknisk	34 609	34 088	-520	2	74 793	74 793	0	0
Kirke og trossamf	6 579	6 579	0	0	15 008	15 008	0	0
Sum drift	422 184	412 981	-9 202	-2	860 075	860 075	0	0
Finans	-497 415	-483 825	13 590	3	-860 075	-860 075	0	0
Resultat eks selvf	-75 321	-70 844	4 387	6	0	0	0	0
Selvfinansierende	-21 027	-22 381	-1 354	-6	0	0	0	0
Resultat	-96 258	-93 225	3 033	3	0	0	0	0

Fellesområdet og støttefunksjonene er i økonomisk balanse per 2. kvartal, og dette forventes også ved årsslutt.

Helse- og sosialsektoren har et merforbruk på 6,9 mill kroner i forhold til budsjett per 2. kvartal mot 7,4 mill kroner i 1. kvartal i 2011. Inntektene er på i overkant av 3 mill kroner høyere enn budsjettet, og dette skyldes primært statlige refusjoner, mens det er en budsjettoverskridelse på utgiftsiden på ca 10 mill kroner. Samles sett synes sektoren å gå mot et merforbruk på 5-6 mill kroner i 2011. En er noe usikker på hvilken økonomisk effekt en vil få av de iverksatte driftstilpasninger i de 6 enhetene i pleie- og omsorg (resultat av ressursgjennomgangen). Hvis vi klarer å optimalisere disse effektene, samtidig som Boveiledertjenesten klarer å holde sine økonomiske rammer, vil dette kunne redusere det anslåtte merforbruket.

Kultur- og oppvekstsektoren har en samlet merforbruk pr. 2. kvartal på 1,8 mill kroner. Etter 1. kvartal hadde sektoren et merforbruk på 2,2 mill kroner. I 2010 hadde sektoren et mindreforbruk etter 2. kvartal på 3,3 mill kroner mens resultatet for hele året ble 2,8 mill kroner bedre enn budsjettet. Sektoren legger opp til å gå i økonomisk balanse ved årets slutt.

Da kommunestyret behandlet årsregnskapet for 2010 (K-sak 46/2011) ble det besluttet å disponere 2,0 mill kroner av driftsresultatet til skoledrift i 2011. 1,5 mill kroner er fordelt ut på grunnskolene i.h.t ressursfordelingsmodellen mens 0,5 mill kroner er avsatt på fellesområdet for å dekke inn deler av merforbruket til kommunens elever på Langemyr skole, økte utgifter til skoleskyss samt leiekostnader for nødvendig økt undervisningsareal på Frivoll skole.

Tallene for 2. kvartal viser et resultat for Teknisk sektor som er 0,5 mill kroner dårligere enn budsjettet. Det negative avviket kan beskrives på følgende måte: Den tilsynelatende svikten på inntektssiden skyldes i hovedsak periodiseringsavvik/seasonvariasjoner, samt utestående inntekter. Planavdelingen har hatt noe reduksjon i sine inntekter pga. av at arbeidet med store kommunale planer har vært prioritert. På sektornivå er kostnadssiden (Andre utgifter) i balanse. På den enkelte enhet er det imidlertid noen avvik i positiv og negativ retning. Alle enhetene på Teknisk sektor forventer likevel et resultat i balanse ved årsslutt.

Finansområdet har pr. 2. kvartal et avvik på +13,6 mill kroner. Dette knyttes direkte til økningen i frie inntekter som har et tilsvarende avvik. Det per 2. kvartal for tidlig å estimere skatteinntekter og frie inntekter for 2011.

Selvfinansierende område har et avvik i forhold til budsjett på -1,4 mill kroner per 2. kvartal. Dette skyldes først og fremst at rapporten inkluderer faktura for 3. kvartal fra Agder Renovasjon. Selvfinansierende område forventer et resultat i balanse ved årsslutt.

5. Måloppnåelse

- Planlegging for utbygging av Fevik skole til 1-10 skole, går som planlagt. Planlagt byggestart er våren 2012 med ferdigstilling av den nye skolen før jul i 2013.
- Utbyggingen av Landvik skole går som planlagt i regi av entreprenørfirma Kaspar Strømme AS. Ny fløy med plass til ett klassetrinn er beregnet klar til bruk 1. kvartal 2012.
- Alle grunnskolene har de siste to skoleårene deltatt i leseprosjekt i regi av Pedagogisk senter i Kristiansand. Tre av grunnskolene deltar i det nasjonale prosjektet Vurdering for læring. To av ungdomsskolene deltar i nasjonalt prøveprosjekt om Arbeidslivsfag.
- Fem lærere er fra høsten påmeldt til videreutdanning i matematikk (4) og i spesialpedagogikk (1). Plan for kompetanseutvikling 2011/2012 ble vedtatt av kommunestyret i mai.
- Et prosjekt for å kartlegge årsakene til spesialundervisning og bedre balansen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning vil starte opp i løpet av 2011.
- Grimstad har full barnehagedekning. Alle barn med rett til barnehageplass for tilbud om plass. Arbeid med barnehagebehovsplan vil bli gjennomført i løpet av høsten.
- Det er vedtatt kommunale retningslinjer for tilskudd til private barnehager og tilskuddsatser for 2011.
- Kompetanseplan for barnehager for 2011/2012. Fire styrerforum for barnehageledere er planlagt gjennomført i løpet av 2011. Felles fagdag for barnehager og skoler ble gjennomført i mars med tema *De stille barna*.
- Markedsføring av Grimstad som turistby skjer i samarbeid med VisitSørlandet. Produktutvikling og utvikling av databaser pågår.
- Utarbeiding av strategisk plan for Dikternes by er iverksatt i regi av Grimstad Bys Museer, kfr. eget vedlegg med kvartalsrapport for museet.
- Kulturlørdagene på Fagskolen er gjennomført hver måned i samarbeid med Dahlske videregående skole og frivillige organisasjoner.
- Oppussingen av biblioteket i Storgaten er i hovedsak slutført. Biblioteket har bl.a. fått nytt ventilasjonsanlegg og rømmingsvei via utvendig vindertrapp fra andre etasje.
- Biblioteket har slutført kasseringsprosessen for bøker og vil fra nå av kassere jevnlig med like stor avgang som tilvekst. Arbeidet med formidlingsplan for litteratur er iverksatt. Bibliotekets dataprogram er fornyet og IKT-modul for fjernlån av bøker er tatt i bruk.
- Undervisningspersonalet i voksenopplæringen deltar i et program for kompetanseheving i samarbeid med Fylkesmannen og IMDI.
- Boveiledertjenesten flyttet sitt dagsenter til Dømmesmoen i slutten av juni
- Barnevernet har tilsatt nye medarbeidere etter søknad til Fylkesmannen.
- Samhandlingsreformen har satt sitt preg på prosjektsøknader første halvår, og blir en utfordring i nærmeste framtid når det gjelder alle fagområder. En vil i det følgende spesielt

kommentere målområdene frivillighet, palliasjon og demens som står sentralt i inneværende planperiode.

- ”Livsglede for eldre”-arrangementene har tatt mye tid med Livsgledeuka i juni som et høydepunkt.
- Frivillighetskoordinator har hatt temakveld for alle frivillige med demens som tema.
- Det er under utarbeidelse en felles kulturkalender for alle dagsentrene i kommunen. Det er utarbeidet informasjonsbrosjyre om frivillighetsarbeidet i kommunen.
- Filmen ”Sammen” selger fortsatt godt og er vist i flere sammenhenger.
- Det er utarbeidet brosjyre om arbeidet innen lindrende omsorg i kommunen.
- Det har vært et stort arbeid med å revidere kvalitetspermen i samarbeid med fagutviklerne på institusjonene. Prosedyrer er oppdatert og det er utarbeidet rutiner i forhold til avvikshåndtering.
- Våren 2011 startet tilbudet om samtalegruppe for pårørende til personer med demenssykdom.
- Ressursavdelingen på Frivolltun åpnet 1.september. Arealene er bygd om og tilrettelagt for målgruppen, ressursene er på plass, og det er bygd opp kompetanse blant medarbeiderne. Dette er en avdeling spesielt tilrettelagt for personer med demens og utfordrende atferd. Avdelingen får 6 plasser, og er en fellesressurs for hele Grimstad kommune.
- Demensomsorgens ABC er et kompetansehevende studieprogram over to år som har vært arrangert gjennom Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse med tilskudd fra Fylkesmannen. 90 ansatte i Grimstad kommune avsluttet studieprogrammet i løpet av første halvår 2011.
- Gjennom ”Kompetanseløftet 2015” gjennomføres følgende utdanningsløp i kommunen. Dette betyr at 12 medarbeidere har avsluttet eller starter en videreutdanning i løpet av første halvdel av 2011.

6. Driftsrisiko

Rådmannen har etablert et internt system for driftsoppfølging. Innenfor dette systemet legges det opp til en løpende vurdering av driftsrisikoen. Det er gjennomført en risikoanalyse for å avdekke risikoen knyttet til kommunens drift per 1. kvartal. Hensikten med analysen er å fremskaffe bedre grunnlag for beslutninger. På bakgrunn av analysen gjennomføres det risikoreduserende tiltak. Dette er en del av kommunens risikostyring.

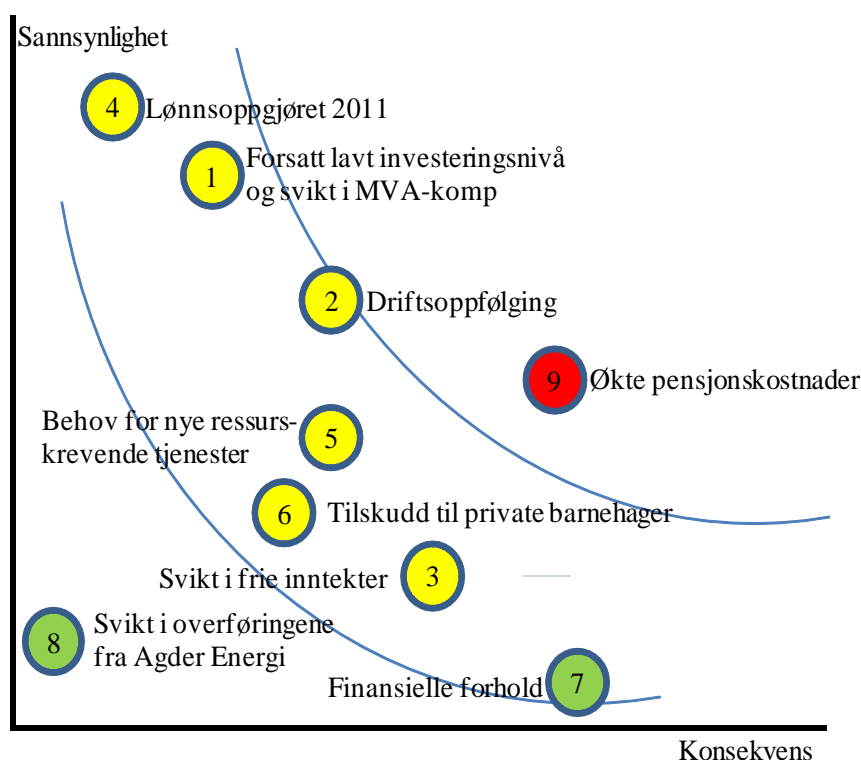
Risikoanalysen bygger på:

1. Hva kan gå galt?
2. Hva er sannsynligheten for at hendelsen inntreffer?
3. Hvilke konsekvenser kan hendelsene medføre?

Risikoanalysen er en frittstående analyse og en del av kommunens totale risikostyring. Det er benyttet en kvalitativ analyse og vurdering, hvor frekvensene og konsekvensene av hendelsene klassifiseres i høy, middels og lav i en risikomatrise.

I første omgang etableres det et enkelt opplegg knyttet til risiko for hver sektor, og for kommunen totalt sett. Det er Rådmannen og rådmannens ledergruppe som har gjennomført den overordnede risikovurderingen som er presentert i risikomatrisen under. Økt innsikt om risiko i hele organisasjonen er også et mål som har betydning for hvordan risikobildet håndteres totalt sett.

Risikomatrise:

- Lav risiko - I henhold til plan og målsetninger, tiltak ikke nødvendig
- Middels risiko - Ikke i henhold til plan, det er iverksatt tiltak for å nå målene
- Høy risiko - Ikke i henhold til plan, mål nås ikke

Forklaringer og tiltak til risikoelementene over:

1. Det er fortsatt en viss risiko for svikt i MVA kompensasjonen til kommunen. Det er i 1. kvartalsrapport håndtert med en budsjettendring på 5 mill kroner. Dette fortsatt noe risiko for svak fremdrift i enkelte prosjekter.

Tiltak: Fortsatt fokus på prosjektoppfølgning. Spesielt innenfor de største byggeprosjektene.

2. Det er en risiko for at enkelte enheter og avdelinger kan gå med underskudd i 2011. Dette kan i noen grad forebygges ved en tettere driftsoppfølging.

Tiltak: Fullstendig driftsgjennomgang av Boveiledertjenesten, Sosial og barnevern, NAV og pleie og omsorgsenhetene.

Tiltak: Strukturert månedlig oppfølging av alle sektorer og enkelte enheter.

3. Skatteinngangen og rammetilskuddet har gode resultater per 2. kvartal, det er en viss risiko for svikt i skatteinntektene.

Tiltak: Oppfølging av skatteinntektene.

4. Lønnsoppjøret for 2011 er nå budsjettet med 4,25%. Dette er i henhold til rammen som partene i arbeidslivet ble enige om gjennom forhandlinger i vår. Det gjenstår nå selve forhandlingen for mindre grupper (kapittel 3 og 5), men det er en moderat risiko for feil i denne sammenheng.

Tiltak: Oppfølging av lønnsoppjøret med etterregning av framforhandlet resultat.

5. Budsjettrammene for Kultur og oppvekst- og Helse- og sosialsektoren er nå hardt presset. Økning av tjenestebehovet for enkelte brukere eller brukergrupper kan bli vanskelig å håndtere for disse sektorene innenfor vedtatt budsjett. Barnevernet har overtatt omsorgsansvaret for stadig flere barn.

Tiltak: Overvåking av endringer i behov for de enkelte brukergruppene.
Oppfølging av aktivitetstall og endringer i disse

6. Det er gjennomført en omlegging av tilskuddet til private barnehager. Kommunen har nå det fulle finansieringsansvaret for aller barnehager også de private. Kommunen har per 2. kvartal god oversikt over de totale konsekvensene av denne omleggingen.

Tiltak: Analyse av de private barnehagekostnadene. Fokuserer på driftseffektivitet i de kommunale barnehagene og kommuniser godt med de private barnehagene

7. Den samlede finansielle risikoen til kommunen anses som lav per 2. kvartal.

8. Det er vedtatt utbytte fra Agder Energi dette samsvarer med justert budsjett. Det gjenstår noen vurderinger til selve bokføringen og prinsippene rundt dette.

7. Medarbeidere

Definisjoner:

Faste årsverk: Basert på alle med fast ansettelsesavtaler i sin gitte stillingsbrøk. Tallet inkluderer blant annet sykemeldte innenfor sykepengeåret, og alle andre som vi betaler lønn til selv om vi mottar refusjoner.

Tidsavgrenset: Tallet er basert på alle ansatte med tidsavgrensede ansettelsesavtaler i en gitt stillingsbrøk. Dette vil være vikarer for ansatte ved bla. sykdom, permisjon, prosjekt- og engasjementstillinger, samt lærlinger. Det vil i noen tilfeller også være vikar for vikaren ved sykdom.

Variable årsverk: Dette er utbetalte timer hittil i år omgjort til årsverk. Det vil si både timelønnede omregnet til årsverk, og overtidstimer omregnet til årsverk. Med andre ord all utbetalt variabel lønn fra kommunen. For å kunne sammenligne både tidsavgrensede stillinger og timer i forhold til faste stillinger på en riktigst mulig måte er disse omregnet til årsverk.

Brutto årsverk: Viser totalt forbruk av årsverk i løpet av perioden. Dette inkluderer faste årsverk + tidsavgrensede ansettelser + variabel lønn (timelønnede og overtid) omregnet til årsverk. Av denne grunn er brutto årsverk en ressursstørrelse, som ikke direkte kan henføres til det antall medarbeidere en kan telle på arbeidsplassen. Det betyr at årsverkstallet vil være vanskelig å kjenne seg igjen i, men må sammenlignes med året før for å se på volumendringer.

Personal data	Resultater hittil i år per 2. Kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	1 007,6	972,3	35,3	4
Brutto årsverk	1 278,3	1 273,1	5,2	0
Nærværs-%	92,2	91,8	0,4	-

Det er en økning fra 2. kvartal i fjor og frem til i år. Det har vært en økning på 5,2 brutto årsverk over det siste året. Faste årsverk første kvartal i år var for øvrig 1007,2 slik at vi er stabile i 2011.

Det vil være svingninger i enhetene som følger av rydding i ansettelsesavtaler, bevegelser i sykefravær, avslutning av arbeidsforhold, rekruttering, permisjoner og svangerskapspermisjoner som påvirker faste årsverk. Endringene vil i stor grad være gjort rede for under sektorene og enhetene. Vi vil likevel gi en sammenfattet redegjørelse her.

I Kultur- og oppvekstsektoren har det vært en økning i antall barn både i grunnskole, barnehage og elever i voksenopplæring. Antallet faste årsverk har økt, men brutto årsverk er redusert. Teknisk sektor har en økning i faste årsverk og en reduksjon i brutto årsverk, etter en opprydding i forhold til midlertidige og mindre stillinger innenfor sektoren i løpet av fjoråret. For fellesområdet og støtteenhetene er det nedgang i både faste og brutto årsverk.

I Helse- og sosialsektoren er det ingen faktisk økning av faste årsverk i løpet av 2011 utover dem det er budsjettet med, pluss 1,8 årsverk som skyldes 4-års regelen, jamfør forrige kvartalsrapport. Avviket er knyttet til måten lønn- og personalsystemet registrerer årsverkene. Økningen i brutto gjelder særlig pleie og omsorg. Situasjonen må ses i sammenheng med ressursstyringsprosjektet som gjennomføres i pleie og omsorg. Denne delen av sektoren skal ned med de årsverk som økningen de 2 siste årene representerer. Det er også en viss økning i Boveiledertjenesten, som har sammenheng med økt aktivitet.

Variable årsverk	Resultater hittil i år per 2. Kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Overtids årsverk	9,1	8,3	0,8	9,6
Timelønns årsverk	99,6	105,1	-5,5	-5,2
Sum variable å.v.	108,7	113,4	-4,7	-4,1

De er en reduksjon i bruk av variable årsverk. Det er en liten økning i overtidsbruk. Samtidig er det kun 3 enheter som hver for seg har mer enn ett halvt årsverk med overtid og til sammen står for litt mer enn halvparten av overtiden. Disse enhetene er ikke av dem med høyest sykefravær. Det er viktig å merke seg at utfordringer i ferieavviklingen vil kunne gjøre utslag på overtiden.

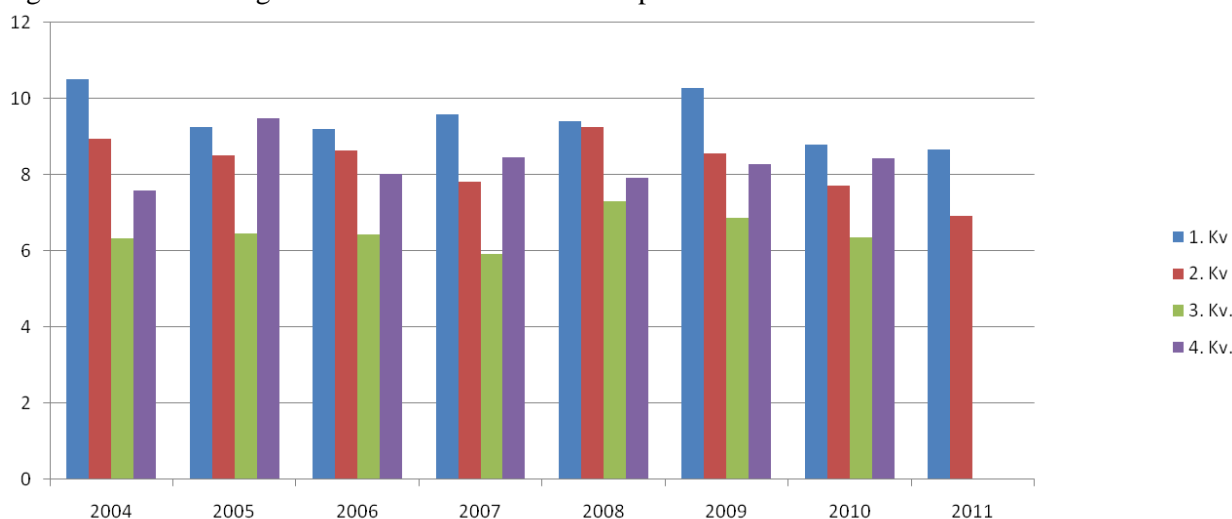
Grimstad kommune har en høy andel av kvinner, med totalt 79 prosent. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse er 73,4 prosent. Kvinner har et snitt på 70,3 prosent og menn 84,4 prosent. Gjennomsnittslønn etter andrekvartal er 388 397 kr. For kvinner 379 584 kr, og for menn 420 813 kr, når vi trekker ut ledergruppen. Gjennomsnittsalder på ansatte i Grimstad kommune er 46 år, variasjonene mellom kjønn og sektor er relativt liten.

Sykefraværsanalyse

Sykefraværet fortsetter den positive utviklingen i forhold til 2010. Fraværet hittil i år har sunket fra 7,7 prosent i andre kv. 2010 til 6,9 prosent i andre kvartal 2011. Sykefraværet pr andre kvartal har ikke vært så lavt noen gang de siste 7 år, og det er svært gledelig.

Det er verd å merke seg at vi etter all sannsynlighet kommer til å følge det mønsteret for sykefraværsutvikling gjennom året som gjelder på tvers av alle bransjer og sektorer i Norge. Med ny avtale med bedriftshelsetjenesten Salis AS på plass arbeider vi for å oppnå målene for sykefraværet i 2011.

Figuren viser utviklingen over de siste 7 årene fordelt på kvartaler.

Det er en gjennomgående nedgang i fravær fra 2010, og korttidsfraværet (inntil 16 dager) er nå nede i 1,2 prosent, mens langtidsfraværet er 5,7 prosent. Nasjonalt ligger korttidsfraværet rundt 1 prosent, slik at det er langtidsfraværet vi må arbeide med å få redusert.

Dialogplassen, arenaen for samtaler med sykemeldte arbeidstakere, ser ut til å virke etter hensikten. Det gjøres mye godt arbeid blant ledere, tillitsvalgte og selvfølgelig de sykemeldte selv for å få til en god tilrettelegging og en raskere tilbakeføring til arbeid.

Sykefravær	2011	2010	Endring i %
1. kv	8,7 %	8,8 %	-1,13
2. kv	6,9 %	7,7 %	-10,4

Det er nå 16 enheter med sykefravær under 5,6 prosent, som er det langsiktige målet for kommunen. Dette er meget hyggelig, og verdt å lære av.

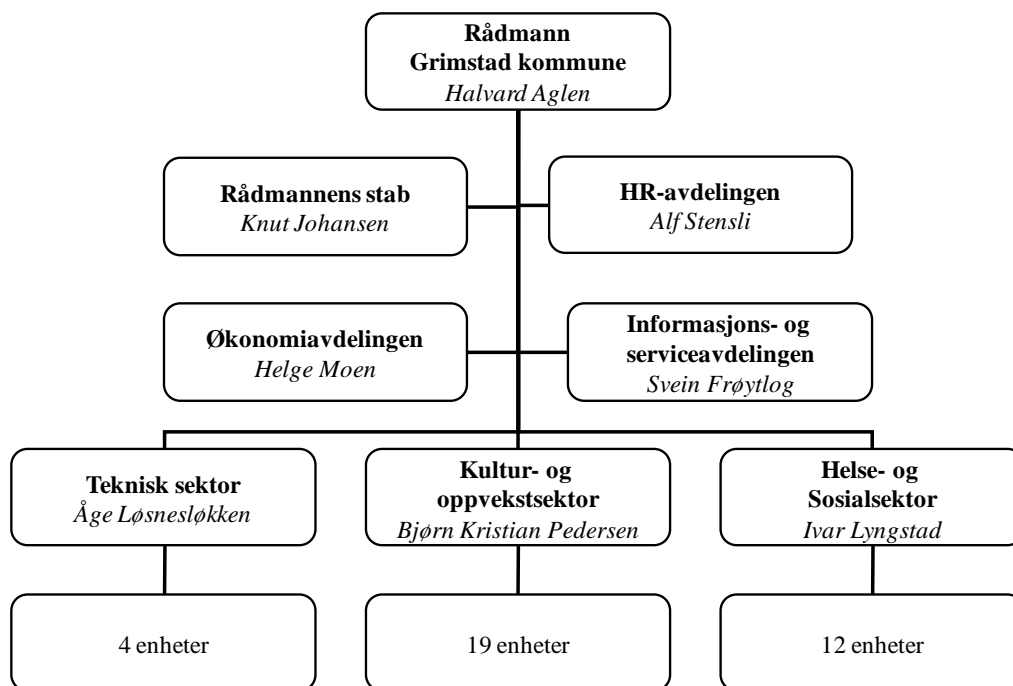
Støttefunksjonene har stor nedgang, men det få personer – slik at enkeltes fravær slår kraftig ut. Kultur- og oppvekstsektoren hadde det laveste fraværet i andre kvartal. Frivolltun skiller seg ut på en

positiv måte med gjennomgående lavere fravær enn øvrige i pleie og omsorg. Boveiledertjenesten har snudd fraværet fra 14 % i 2010 til 8 % i 2011. Forvaltningstjenesten har i Teknisk sektor hatt et noe høyere fravær enn de øvrige. Dette ligger nå på nivå med de øvrige enhetene i teknisk sektor.

Det er kun 7 enheter med et sykefravær over 10 prosent. Dette er enheter det er spesielt viktig å støtte, for å bidra til et redusert fravær. Helse – og sosialsektoren har det høyeste fraværet. Det er innen Pleie- og omsorg, spesielt innen hjemmetjenestene og Fevikun vi finner det høyeste fraværet. Kultur- og oppvekst har høyest fravær på Langemyr skole og blant barnehagene. Skolene ligger gjennomgående på et lavere fravær enn resten av sektoren og kommunen som helhet

8. Organisasjon

I dette kapitlet rapporterer vi organisatoriske endringer og konsekvenser, i tillegg forventet utvikling. Organisasjonskartet viser kommunens overordnede struktur, med sektorer og støtte-/stabsenheter.

Første halvår 2011 har vært stabilt som planlagt. Det arbeides med rutiner og strukturer.

Ivar Lyngstad er tilbake som sektorleder for Helse- og sosialsektoren, etter permisjon og erstattet Bente Somdal som nå er enhetsleder for Helsetjenester.

På personnivå har det vært enkelte tilsetninger og endringer som er nevnt under den enkelte sektor og enhet.

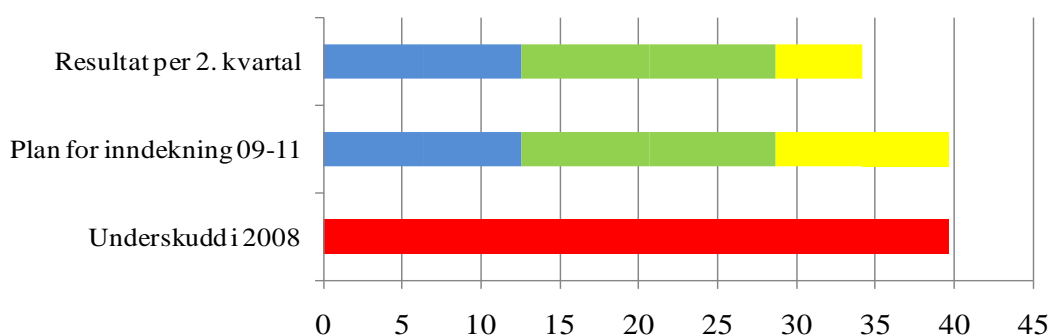
9. ROBEK-status

Som følge av Grimstad kommunes merforbruk i regnskapsåret 2008, ble kommunen oppført i KRDS ROBEK-register.

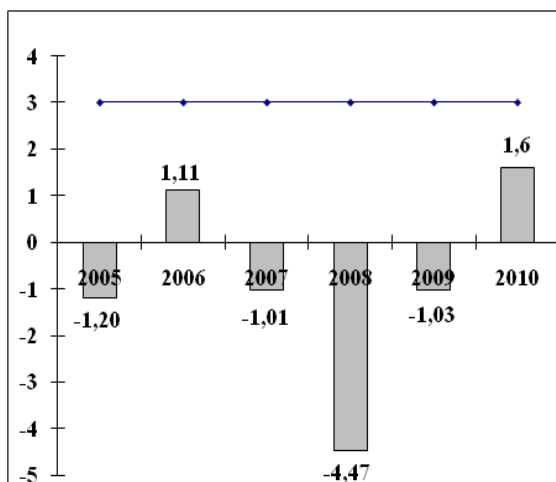
I Handlingsplanen for 2011 – 2014 har kommunestyret vedtatt en plan for inndekning av resterende underskudd på kr. 11,0 mill. I årsbudsjett 2011 er det forutsatt at hele underskuddet på 11,0 mill kroner inndekkes.

Resultat og resultatutvikling	Regnskap			Sum	Budsjett	
Tall i mill kroner	2008	2009	2010	08-10	2011	Rest
Selvfinansierende (VARF)	-12,3	+0,6	+11,7	0	0	0
Grimstad kommune drift	-27,4	+12,0	+4,4	-11,0	+11,0	0
Sum resultat	-39,7	+12,6	+16,1	-11,0	+11,0	0

I 2011 er det forventet en inndekning på 11,0 mill kroner. Ut i fra regnskapet og resultatet for 2. kvartal ser det ut til at kommunen klarer denne inndekningen. Denne vurderingen baserer seg på denne kvartalsrapporten. Det vil si at per 2. kvartal 2011 har kommunen hentet inn 34,2 mill kroner av det regnskapsmessige merforbruket på 39,7 mill kroner fra 2008. Dette utgjør 86% av merforbruket fra 2008.

Tabellen over viser i rød søyle, underskuddet fra 2008 som må dekkes inn over 3 år. Øverste søyle viser at ”jobben” er 86% gjennomført og det per 2. kvartal 2011 er ”tilbakebetalt” mer enn 34 mill kroner av merforbruket fra 2008. Blått område viser innhenting 2009, grønn 2010 og gul 2011.

Selv om kommunen kommer ut av ROBEK-listen i løpet av 2012 som følge av regnskapsavslutningen for 2011, er ikke kommunen friskmeldt innenfor det økonomiske området. Grimstad kommune har ikke en sunn og bærekraftig økonomi før det er bygd opp et tilstrekkelig disposisjonsfond. Størrelsen på disposisjonsfondet er avhengig av kommunens struktur, men bør være på mer en 50 mill kroner. I kommuneplanen er det satt et årlig resultatmål på 3% av driftsinntektene i nettoresultatgrad. Dette utgjør 35 mill kroner årlig. Tabellen til venstre viser utviklingen i nettoresultatgrad fra 2005 til 2010.

Kommunen må ha et robust disposisjonsfond for å tåle konjunktursvingninger og endringer uten at tjenestetilbudet skal endres uten planlegging. Det vil ta tid å bygge opp et tilstrekkelig disposisjonsfond i Grimstad kommune.

10. Prosjekter

Handlingsprogrammet for 2011-2014 legger opp til et investeringsnivå på 487 mill kroner over 4 år. Dette er store prosjekter som har stor risiko i seg selv, og som vil ha stor betydning for kommunens drift i mange tiår framover. Det vurderes derfor som viktig å ha god kontroll over disse prosjektene fra foranalyse til ferdigstillelse og mottagelse i kommunens driftsorganisasjon.

Kommunen har på bakgrunn av dette utviklet et system og rutiner for prosjektstyring. Disse systemene bygger på kjente prosjektstyringsmetodikker og kommunens prosjektmanual som nylig er vedtatt. Dette anses som et trinn i en prosess der bevisstheten og statusen til prosjektstyring og prosjektarbeid blir mer framtreddende.

Under vises en samlet oversikt over det enkelte prosjekt sin status. I denne sammenheng rapporterer rådmannen de prosjekter som har en brutto kostnadsramme på mer enn 5 mill. kroner.

	Fevik skole	Omre Industripark	Landvik skole II	Landvik idrettsanlegg	Landviktun bo- og omsorgssenter	Landviktun 7 boliger	Myråsen ungdomsboliger	Kulturhuset - rehabilitering	Bibliotek - rehabilitering	Fjære barneskole - rehabilitering	Vann og a. løpsinvesteringer	Havneinvesteringer
Mandat og omfang												
Avtaler												
Ressurser og kompetanse												
Fremdrift												
Økonomi												

- I henhold til plan og målsetninger, tiltak ikke nødvendig
- Ikke i henhold til plan, det er iverksatt tiltak for å nå målene
- Ikke i henhold til plan, mål nås ikke

Kommentarer til investeringsprosjekter innenfor Helse- og Sosial:

Landviktun(16) bo- og omsorgssenter og Landviktun 7 boliger (omsorgsboligene for mennesker med nedsatt funksjonsevne):

Administrasjonen arbeider videre med disse to prosjektene i samsvar med de vedtak som er gjort. Reguleringsplan for området er vedtatt. Solvang er overtatt av kommunen. Det er inngått kontrakt med Wari Hus AS for Landviktun 7 boliger. Fremdriften legger opp til byggestart i september 2011 og ferdigstillelse i mai/juni 2012.

Husbanken har godkjent søknaden fra Grimstad kommune vedr. Landviktun 16 bo- og omsorgssenter, og det er innvilget inntil kr. 10,3 mill. i tilskudd. Anbudsutsendelse på Landviktun16 bo- og omsorgssenter ble foretatt 31. august 2011. Det har medgått noe ekstra timeforbruk av konsulent tjenester i utarbeidelsen av anbuds dokumenter til OPS. Evaluering og forhandlinger vil også gi mertimer i den forbindelse.

Anbudet er innrettet slik at tilbyderne både kan velge OPS og/eller totalentreprise. Rådmannen har vurdert en slik innretning hensiktsmessig for ikke å miste tid dersom det skulle vise seg at en OPS ikke skulle være interessant for markedet eller vise seg å være dyrere enn en totalentreprise. Fremdriften vil avhenge av hvilken løsning som gir det økonomisk mest gunstige tilbudet. Foreløpig framdriftsplan ser slik ut:

02.09.2011 Anbudsutsendelse

26.10.2011 Anbudsfrist (45 dager)

Deretter følger evaluering, kvalitetssikring av tilbudene, forhandlinger, klagefrist mm.

19.01.2012 Forprosjektet starter opp

15.03.2012 Byggingen starter opp

13.03.2012 Overtakelse

Ungdomsboliger Myråsen:

Midlertidig delovertakelse av innvendig bygg skjedde 1. april 2011. Utvendige arbeider er i gang og avsluttende møte om endelig overlevering og oppgjør vil skje om kort tid.

Kommentarer til investeringsprosjekter innenfor Kultur- og Oppvekst:

Landvik idrettanlegg:

Prosjektet omfatter Kunstgress på Landvik stadion og flerbrukshall på Landvik (ihht vedtak i KS sak 30/2010 pkt. 3 og KS sak 49/2010 pkt. 3).

Reguleringsplan for området ble behandlet i Teknisk utvalg 16. august. Planen er nå ute på høring og vil deretter komme tilbake for politisk behandling.

Det rapporteres "gult" på noen områder. Årsaken til dette er primært at administrasjonen i samsvar med KS-vedtak, skal komme tilbake til kommunestyret mht. valg av utbyggingsmåte.

Flerbrukshall er i budsjett 2011 og handlingsprogram 2011-2014 finansiert med kr. 24,2 mill. (kr. 4,2 mill i 2001 og kr. 20 mill i 2012).

Kunstgressbanen er i budsjett 2011 finansiert med kr. 4,6 mill.

Samtaler med grunneiere og aktører som er påvirket av planen og prosjektene, er i gang.

Landvik skole

Prosjektet omfatter tilbygg og atrium. Tilbygget er i rute, og byggeperioden er beregnet til mars 2011 til febr/mars 2012. Anbudsrunder på atriets viste at prosjektet ville bli over 60% dyrere enn budsjettet. Konkurransen ble derfor avlyst i denne omgang.

Fevik skole:

Status for prosjektet Fevik skole rapporteres til hvert møte i Kommunestyret.

I Handlingsprogram 2011 er kostnadene i prosjektet fordelt slik: 4,3 mill (2011), 77,8 mill (2012), 83,8 mill (2013).

Kommunestyret gjorde 25.10.2010 vedtak om at Fevik skole skal bygges som 1-10 skole innenfor budsjettrammen på kr. 170 mill. (Romfunksjonsprogrammet, som grunnlag for videre arbeid med utbygging av skolen, ble vedtatt i KS 21.01.2011).

Prekvalifisering av tilbydere til konkurranse om totalentreprise ble utsendt i desember 2010. Det innkom åtte søknader hvorav fem ble prekvalifisert. To av dem som ikke ble med videre, påklagde beslutningen. Etter at ekstern kompetanse hadde gjennomgått prekvalifiseringen, ble kommunen anbefalt å gjennomgå evalueringen på nytt for å rette opp faktiske feil. Dette arbeidet ble gjennomført pr. 13. mai 2011. Ved gjennomgangen fremkom det noen feil som ble rettet opp. Deretter kom det inn én klage til Grimstad kommune. Denne ble avvist.

Reguleringsplan for området ble lagt frem i Teknisk utvalg 12. april, og med små tillegg i planbeskrivelsen, ble den lagt ut for offentlig ettersyn. Fylkeskommunen ba om utsatt høringsfrist mht. fredede kulturminner i området. Det er avholdt avklaringsmøter med Fylkeskommunen i august.

Fjære barneskole

Fjære barneskole ble behandlet som egen sak i kommunestyret 13. September 2010. Kommunestyret bevilget midler til utbedring av ventilasjonsanlegg og branntekniske tiltak, og ba om at arbeidet måtte bli gjennomført snarest mulig.

I 1. kvartalsrapport ble det rapportert gult på fremdrift fordi arbeidet fortsatt var pågående, og en så det hensiktsmessig å avvente noen avsluttende arbeider (for eksempel legging av himling i gang) til etter skoleslutt. Arbeidet er nå avsluttet og det er en overskridelse i prosjektet på ca 0,7 mill kroner. Dette kommer en tilbake til i kvartalsrapport nr. 3.

Kulturhus og bibliotek

På Kulturhuset er arbeidet i hovedsak slutført, men en har valgt å utsette innkjøp av nye stoler. Totalt sett holder en seg innenfor kostnadsrammen.

Biblioteket er antatt fullført i løpet av sommeren. Totalt sett holder en seg innenfor kostnadsrammen.

Kommentarer til investeringsprosjekter - selvfinansierende tjenester og havneområdet:

Alle prosjekter innenfor VAR-området er meldt å være i rute.

Kommentarer til Omre Industripark:

Samlede utgifter til nytt kryss, grunnerverv og prosesskostnader utgjør ca 44 mill kr. I tillegg må det påregnes kostnader i forbindelse med konkurranse om privat utbyggingsavtale. Det ble foretatt en budsjettregulering for 2010, slik at behovet for kommunens bevilgning i 2011 på 10 mill kr bortfalt. Alle kostnader skal heretter dekkes av privat utvikler, inklusive kommunens forpliktelser til framføring av VA til rasteplass i 2011. Forslag til konkurransevilkår ble lagt fram for formannskapet 18.11.10. Konkurranse om privat utvikling ble lyst ut februar 2011. Forhandlinger med tilbydere pågår. Prosjektets risiko er knyttet til private aktørers interesse for området og til vilkår i bygge- og anleggskonsesjonen. I avtalen vil kommunens kostnader til kryss og grunnerverv refunderes i et langsiktig perspektiv, etter hvert som tomter selges. Endelig kontrakt skal godkjennes av formannskapet.

IKT:

Felles IKT-forvaltning: Det er opprettet felles forvaltningsorganisasjon for IKT Agders eiere. Forvaltningsorganisasjonen hovedoppgave er å samordne løsninger for å sikre en stabil og rasjonell drift innenfor IKT Agders infrastruktur for IKT. En gruppe sammensatt av kommuneledere fra overordnet nivå utgjør ledelsen for felles forvaltningsorganisasjon. Videre består organisasjonen av en koordinerende arbeidsgruppe som har et mer operativt ansvar, og av faggrupper for sentrale fagområder som sak/arkiv, økonomi, portalløsninger med mer. Økonomi for forvaltningsorganisasjonen inngår i daglig drift.

Felles IKT-prosjekt: Felles IKT-prosjekt ble avsluttet 2010, men enkelte prosesser er videreført som nye prosjekt. Dette går i hovedsak på løsninger for elektroniske tjenester i portal. Noen av disse er allerede ferdigstilt, og noen blir ferdige i løpet av 2011. Prosjekt som pågår nå er løsninger for integrasjoner mellom fagsystem og økonomisystem, samt webløsninger for: skjema, politikksider, ansettelse, skoleskyss, mine eiendommer, meldinger m.v. Flere av prosjektene er forsinket i forhold til fremdriftsplan på grunn av tekniske avklaringer og intern ressurstilgang.

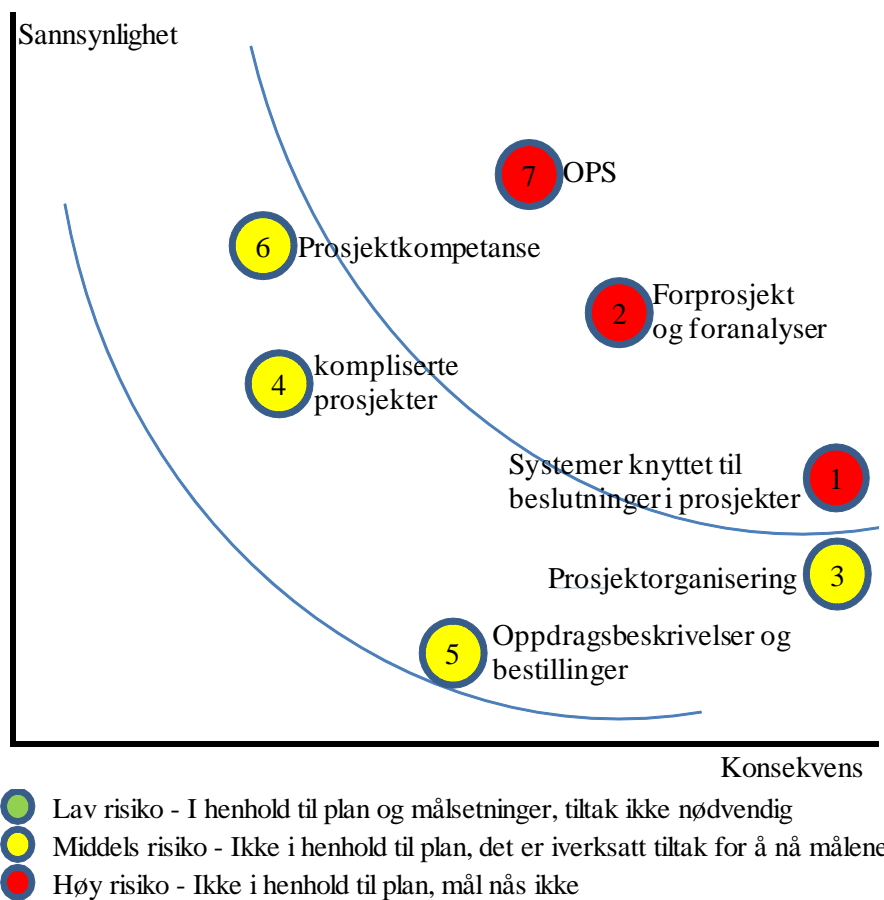
Interne IKT-prosjekt: I Grimstad kommune pågår noen mindre interne IKT-prosjekt vedtatt i budsjett for 2011. Noen av disse er allerede ferdigstilt og i drift, som webløsning for søknad om SFO-plass. Videre pågår omlegging av tekniske løsninger for helse- og sosialsektor, inkl. utskifting av PC-er/utstyr for ansatte. Det arbeides også med å sikre datanett i tråd med retningslinjer fra datatilsynet, IKT-løsninger for nytt kommunestyre samt innføring av e-faktura. Interne prosjekt er i rute.

11. Prosjektrisiko

Hensikten med risikostyring av prosjekter er å sikre bedre og mer effektiv prosjektgjennomføring. Dette for å prioritere ressursene riktig, og bidra til økt verdiskapning og gode prosjektresultater. Dette gjøres ved blant annet å holde oversikt- og identifisere risikoområder som er kritiske. Øke innsikten om risiko i hele organisasjonen er også et mål som har betydning for hvordan risikobildet håndteres totalt sett.

I første omgang etableres det et enkelt opplegg knyttet til risikorapportering i det enkelte prosjekt. Prosjektleder har totalansvaret for rapporteringen. På bakgrunn av dette gjør Rådmannen en overordnet risikovurdering som er presentert i risikomatrisen under. Dette baseres på en vurdering av overordnede risiko elementer med konsekvenser og sannsynlighet.

Risikomatrise:

Forklaringer og tiltak til risikoelementene over:

1. Kommunen har noen svakheter i beslutningssystemene knyttet til endringer i prosjektene. Dette gjelder både for politisk nivå, kommunens ledelse og i selve prosjektet.

Tiltak: Forbedre beslutningsgrunnlaget, spesielt i politiske saker.
Innføre og konkretisere prosjektmanualen som er vedtatt.

2. Enkelte prosjekter er for dårlig beskrevet, dokumentert og prosjektert.

Tiltak: Øke forståelsen i kommunen for at kompliserte prosjekter krever mer tid til planlegging og analyse.
Bedre prosjektmetodikken og stille krav til innholdet i forprosjektene, før beslutning.

3. Flere av prosjektene har ingen god styringsstruktur.

Tiltak: Etablere gode styringsgrupper og prosjektgrupper som er godt sammensatt.
Økt fokus på prosjektledelse og prosjektorganisering.

4. Kommunen har i dag flere store, kompliserte prosjekter. Dette fører til økt kompleksitet i prosjektgjennomføringen som kan gi seg utslag i forsinkelser og økte prosjektutgifter.

Tiltak: Mer bevisst holdning i forhold til å dele opp prosjekter i nye hovedprosjekter og delprosjekter.

5. Prosjektbestillingene må bli mer presise. Dette for å endre fokus fra oppdragsklargjøring til prosjektleveranse.

Tiltak: Klarere krav til innholdet i mandater og oppdragsbeskrivelser.

6. Kommunen har samlet sett lav prosjektkompetanse. Det er relativt sett få personer i kommunen som har prosjektledererfaring.

Tiltak: Tilby prosjektlederopplæring til egne ansatte
Fokus på prosjektkompetanse ved nyrekruttering

7. Kommunen har nå etablert et OPS prosjekt for utbygging av Landviktun bo- og omsorgssenter. Dette er et forsøksprosjekt for Grimstad kommune. Kommunen har liten kompetanse på denne type anskaffelser og det er en risiko sammen med høye investerings og driftskostnader

Tiltak: Innhente kompetanse og erfaringer fra OPS-prosjekter

12. Tema: Lønnsforhandlinger i 2011

Hovedtariffavtalen (HTA) kapittel 4 har kun sentrale forhandlinger i 2011. Kapittel 4 omfatter ca 90% av medarbeiderne. De sentrale forhandlingene førte til et generelt tillegg på 1,72 % og minst 7 000 kroner til alle pr. 1.5.2011

HTA kapittel 4 fikk ny minstelønnstabell pr. 1.5.2011, regulert med de generelle tilleggene:

Stillingsgrupper	Minstelønn – 1. mai 2011			
	0 år	4 år	8 år	10 år
Stillinger uten særskilt krav om utdanning	246 800	251 900	266 900	313 000
Fagarbeiderstillinger/ tilsvarende fagarbeiderstillinger	286 200	288 200	293 500	342 300
Stillinger med krav om høyskoleutdanning	328 800	332 000	342 900	381 500
Stillinger med krav om høyskoleutdanning med ytterligere spesialutdanning	347 400	351 300	354 700	405 000
Stillinger med krav om mastergrad	372 000	382 000	407 000	447 600

	0 år	4 år	8 år	10 år	16 år
Lærer	335 300	351 100	359 700	377 000	421 200
Adjunkt	368 400	379 400	391 500	405 000	446 600
Adjunkt (m tilleggssutd)	384 900	396 500	409 800	426 300	470 000
Lektor	402 700	410 100	424 600	451 700	503 600
Lektor (m tilleggssutd)	416 800	423 200	439 700	466 900	527 000

Det er ikke avsatt midler til lokale forhandlinger i henhold til HTA kapittel 4, pkt. 4.A.1 i 2011. Det vi si ingen lokale forhandlinger i henhold til kapittel 4, pkt. 4.A.1 i 2011.

Den økonomiske rammen for oppgjøret i 2011 ble i KS området på 4,25 prosent for kapittel 4 inklusive overheng/glidning. Dette utgjorde en beregnet samlet årslønnsvekst for ansatte i kapittel 4 på 4,25 prosent:

Årslønnsvekst 2010-2011

Midler avsatt til lokale forhandlinger pr. 1.1.2011:	0,25%
Garantilønn og generelt tillegg pr. 1.5.2011 (1,72%, minst 7000 kr)	1,30%
Anslag lønnsglidning (snitt siste 3 år)	0,20%
Overheng til 2011	2,50%
Beregnet årslønnsvekst 2010-2011:	4,25%

Lokale forhandlinger etter HTA kapittel 5, pkt. 5.2 gjennomføres i 2011 og omfatter om lag 120 medarbeidere. All lønnsfastsettelse for ansatte i kapittel 5 foregår lokalt. Lokale forhandlinger blir gjennomført og ferdigstilt innen 01.10.11. Det skal ved lønnsreguleringen for dette kapittelet tas hensyn til lønnsutviklingen i tariffområdet, kommunens totale situasjon, herunder økonomi og krav til effektivitet. Virkningsdato for tillegg gitt ved lokale forhandlinger er 01.05.2011.

Vurderinger ved lokale forhandlinger skal gjøres ut fra følgende kriterier i Grimstad kommune (pol. vedtatt):

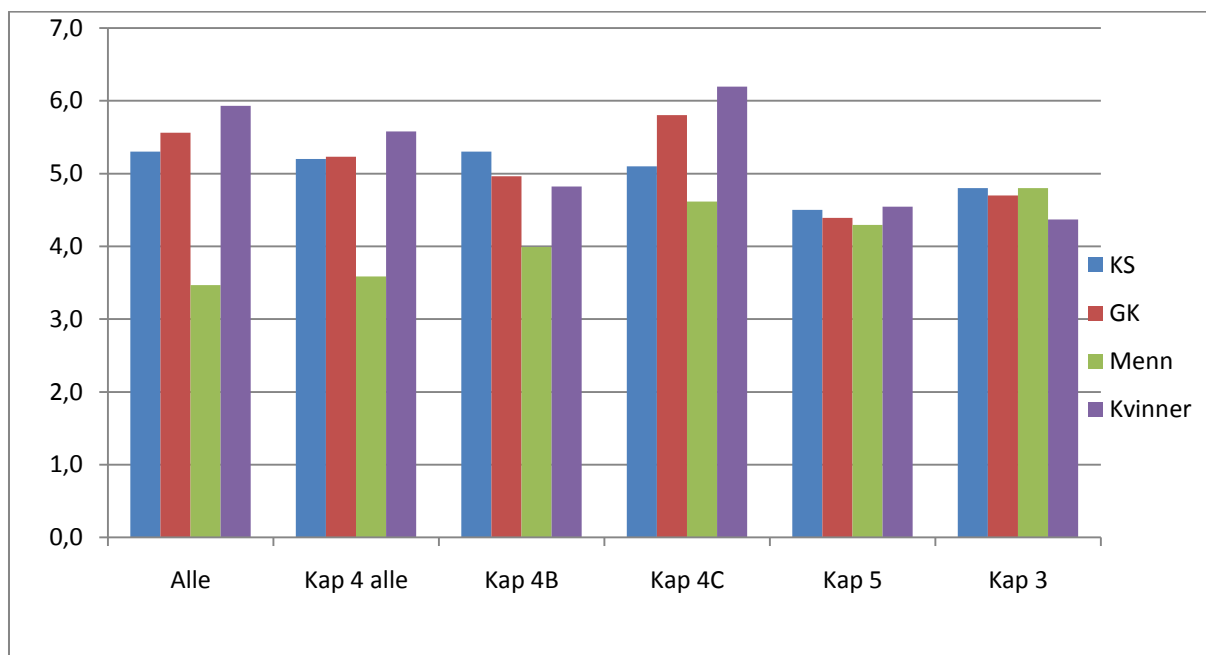
- Generelt tillegg (krone og/eller prosent)
- Strukturelle tiltak
- Rekruttere og beholde
- Individuelle tillegg
- Stillingens kompleksitet

- Ansvar
- Kompetanse (real- og formal)
- Innsats/resultatoppnåelse

Lokale forhandlinger etter HTA kapittel 3, pkt. 3.4.1 og 3.4.2 gjennomføres i 2011 og omfatter toppledergruppen og enhetslederne. All lønnsfastsettelse for ansatte i kapittel 3 foregår lokalt. Lokale forhandlinger gjennomføres og ferdigstilles i løpet av oktober. Det skal ved lønnsreguleringen for dette kapittelet tas hensyn til lønnsutviklingen i tariffområdet, kommunens totale situasjon, herunder økonomi og krav til effektivitet. Virkningsdato for tillegg gitt ved lokale forhandlinger er 01.05.2011. Arbeidsgivers forhandlingsutvalg vil ved årets lokale forhandlinger i kapittel 5 og 3 bestå av:

- Rådmann
- HR-sjef
- Kommunalsjef (sektor)
- Representant fra HR-avdeling (sekretærfunksjon).

Nedenfor viser vi lønnsutvikling 01.12.09-01.12.10. Det er viktig å understreke at utviklingen i kapitlene 3 og 5 krever en ytterligere forklaring. Disse gruppene er statistisk sett svært små, slik flytting av medarbeidere mellom kapitler gjør store utslag på statistikken for denne perioden. Inn i tabellen under kommer det til syne to forhold for kapittel 3, som gjør at det ser ut som kvinnelige ledere har hatt en for lav lønnsutvikling. Det første er at vi har delt opp hjemmetjenesten i 4 enheter, besatt med nye kvinnelige enhetsledere. Det andre er at styrene i barnehagene, som også er kvinner, endret status til enhetsledere. Begge disse gruppene har blitt løftet lønnsmessig, men de har ført til en tilsynelatende for lav lønnsutvikling for kvinnelige ledere i perioden. Det må bemerkes at det ble gjort et løft for både kvinnelige fagledere og enhetsledere i 2010 i tråd med sentrale føringer.

13. Tema: Nasjonale prøver, Jappa skole

OM NASJONALE PRØVER

Hva er nasjonale prøver?

De nasjonale prøvene er utviklet etter kompetansemål i læreplanen etter 4. og 7.trinn og gjennomføres på 5., 8. og 9.trinn. Fra og med høsten 2010 skal elevene på 5. og 8.trinn gjennomføre nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning, og elevene på 9.trinn skal ha nasjonale prøver i lesing og regning. Disse prøvene er de samme som prøvene for 8.trinn.

Nasjonale prøver er en av flere vurderingsformer i det nasjonale kvalitetsvurderings-systemet.

Informasjonen fra prøvene må ses i sammenheng med annen informasjon om skolene som skoleeier har tilgang til. Dette skal gi grunnlag for å vurdere om det trengs tiltak for å forbedre kvaliteten på opplæringen, og eventuelt hvilke tiltak det er behov for å sette i verk. Dette må ses i sammenheng med skoleeiers ansvar for oppfølging av skolene jf. opplæringslova §13 -10 og privatskolelova §5-2, inkl. ny bestemmelse om årlig rapport om tilstanden i skolen. Kvalitetsrapporten vil være grunnlag for en styringsdialog, og administrativ og politisk ledelse kan fatte beslutninger basert på den.

Formål med nasjonale prøver.

Kunnskapsdepartementet har i brev av 23.05.06 presisert formålet med de nasjonale prøvene: De nasjonale prøvene skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med læreplanens mål for de grunnleggende ferdighetene regning og lesing på norsk og engelsk, slik de er integrert i kompetansemål for fag i KL06 (Kunnskapsløftet) etter 4. og 7.årstrinn. Prøvene skal gi informasjon til elever, lærere, skoleleder, foresatte, skoleeiere, de regionale myndigheter og det nasjonale nivået som grunnlag for forbedrings- og utviklingsarbeid.

I det pedagogiske arbeidet skal de nasjonale prøvene være en del av skolens arbeid med underveis vurdering, jf. forskrift til opplæringslova §3 – 11. Elevene får vurdering av sin kompetanse og en veiledning med tanke på hvordan han/hun kan forbedre sin kompetanse. Resultatene fra nasjonale prøver kan også være et naturlig tema i forbindelse med elevsamtalen og i halvårlege vurderingssamtalen mellom lærer, foresatte og elev.

POENGGRENSER OG MESTRINGSBESKRIVELSER

Presentasjon og resultater fra nasjonale prøver.

Publisering av resultatene er tilgjengelig for skoleeier og skoleledere på Skoleporten. Lærere kan hente resultater fra Prøveadministrasjonssystemet (PAS). Resultater fra nasjonale prøver presenteres på en skala med ulike mestringsnivåer. For elever på 5.trinn er det tre nivåer, der nivå tre er best. Elevene blir fordelt på de ulike mestringsnivåene etter sin poengsum på prøvene. Hvert nivå på skalaen har en tekst som beskriver hva som kjennetegner ferdigheten til elever på dette mestringsnivået. Teksten gir informasjon om hva elevenes resultater på prøvene innebærer, og gir utgangspunkt for oppfølging av eleven. Oppfølgingen skal skje gjennom elevsamtalen og vurderingssamtalen med foresatte og elev.

Sammenligning av resultater.

Skoler, kommuner og fylker kan vurdere egne resultater på de ulike prøvene ved å sammenligne egen fordeling på mestringsnivåer, gjennomsnitt og standardavvik med nasjonalt nivå, fylkesnivå og kommunalt nivå. For eksempel kan man sammenligne egen fordeling på mestringsnivåer med den fastsatte fordelingen på nasjonalt nivå. Resultatet for Jappa skole i regning viste at vi delte førsteplass i landet med en annen skole. Men fordeling på mestringsnivå viste også at Jappa skole hadde flest elever på mestringsnivå 3 i dette faget.

ARBEID PÅ JAPPA SKOLE

Forarbeid.

To lærere ved Jappa skole, Vivian Christoffersen og Hilde Sagedal Paulsen, gjorde undersøkelser i forhold til Nasjonale prøver (NP) allerede når deres elevgruppe gikk på fjerde trinn. En av årsakene til dette var til dels dårlige resultater for Jappa skole foregående år, og at de ønsket å gjøre noen grep. Lærerne fant at det generelt sett var mange negative holdninger til NP både blant lærere, elever og foreldre. Prøvene er vanskelige. De inneholder oppgaver som er knyttet til pensum som ligger på

slutten av femte trinn eller til og med på trinnet over. Prøveformen med bruk av data, samt omfanget av prøvene er veldig forskjellig fra det elevene er vant til. Det er dessuten tidkrevende å gjennomføre NP.

Prøvene er uten tvil kommet for å bli, og spørsmålet ble da hvor man skulle ta tak. Man stilte seg undrende til at Oslokolene ofte har gjort det bra på NP. Hva kunne grunnen til dette være?

Med dette som utgangspunkt, sammen med en målsetting om å gjøre noen grep for å løfte egne elever, ble følgende spørsmål stilt:

Hva kan vi gjøre? Hva kreves? Hva gjør vi allerede? Hva må vi jobbe mer med?

Tiltak på Jappa skole.

Motivasjon og holdningsendring.

Holdningsendringer og motivasjon fikk spesielt fokus, og ble sentralt for lærerne på det aktuelle trinnet. Det gjaldt for lærernes egen del og det ble gjort grep både i elev – og foreldregruppen.

Allerede tidlig – før jul - i fjerde trinn ble det gjennomført samtale med elevene om NP. Det ble fort klart at elevene ønsket å prestere bra, vise at de var flinke.

Foreldre ble informert på foreldremøter. Informasjonsmøtene utfordret foreldrene på engasjement, og sammen med informasjon på ukeplaner klarte man å få en foreldregruppe som ble svært engasjert på sine barns vegne. De har helt klart spilt på lag med skolen.

For lærerne handlet det om å starte forberedelser tidlig. Gjennom å analysere tidligere prøver, ble det gjort nødvendige endringer i planene for undervisningen. Endringene som ble gjort var hele tiden i tråd med Kunnskapsløftet.

Kravspesifikasjon

Gjennomgang av tidligere prøver sammen med erfaringer fra mange års undervisning gav tydelige svar på hva som kreves for å oppnå gode resultater på NP. Elevene må kjenne til og være vant til:

Prøveformen, - det vil si tidsbruk, pc, svar med alternativer og mengde stoff.

Være en god leser, - det vil si å beherske mange ulike lesestrategier, ha et godt ordforråd/begrepsforståelse og å kunne tolke tekst og bilder.

Kunnskapsløftet:

”Lesekompetansen hjelper elevene til å tilegne seg kunnskap og innsikt i de ulike fagene. Elevene utvikler varierte lese- og læringsstrategier. De henter informasjon fra teksten de leser, trekker slutninger, reflekterer og samtaler om innholdet. Skolen stimulerer til leselyst og opplevelser.”

Hvor er vi nå – hva gjør vi allerede?

Motivasjon til leselyst er vektlagt gjennom undervisningen i alle fag. I norskfaget legges det mye vekt på undring og det å skape nysgjerrighet rundt innhold i tekster/bøker spesifisert gjennom;

Høytlesing:

Lesestopp: tolkning og meddiktning

Personanalyse (biodikt)

Skrive egen slutt (på eventyr og andre tekster)

Diskusjon og tolkning av slutten

Forfatterbesøk

Tempotrening og mengdetrening

”Repetert lesing”

”Leselyst og skriveglede”

Alltid egen bok

Faste bibliotektimer

Korlesing

Arbeide med ulike sjangere i skjønnlitteratur.

For eksempel dikt, fabler, eventyr og fortelling.

Muntlige fremføringer i alle fag:

Skuespill, sketsjer, diktlesning, presentasjon av prosjekter og bruk av PP

Bruk av ulike innfalsvinkler og undervisningsmetoder

For eksempel storyline, verksted, bok tilpasset eleven, fremføringer og rollespill.

Hva må vi jobbe mer med?

Gjennomgang av tidligere NP har vist at lærebøkene ikke alltid ivaretar lærestoffet det er forventet at elevene skal kunne. Lærerne på Jappa skole har derfor prioritert følgende emner i undervisningen når det gjelder å kunne lese og forstå fagtekster:

- Faktatekster
- Tabeller, grafer og diagrammer
- Oppskrifter
- Bruksanvisninger
- Innholdsfortegnelser
- Programmer
- Oppslagsverk
- Kart
- Bilder

Arbeidet med å få disse tingene inn i undervisningen startet før jul når elevene gikk på fjerde trinn. Lærerne la stor vekt på bruk av ulike lesestrategier i undervisningen. Type tekster og spørsmålsformuleringer i tidligere NP har hatt stor variasjon. Målet måtte derfor bli å gi elevene ulike verktøy å bruke med tanke på å forstå ulike type tekster. For eksempel kan et svar ligge i et bilde som følger teksten, og ikke i selve teksten. Eller man må tolke teksten og tenke seg et svar ut fra de opplysninger den gir.

Grimstadskolen ved VUT (Veilednings – og utviklingstjenesten) har siden januar 2010 hatt et samarbeid med Pedagogisk senter i Kristiansand for å fremme leseopplæring og leseforståelse. Samtlige lærere på den enkelte skole har fulgt en kursrekke i lese – og læringsstrategier fra januar 2010 til skoleslutt våren 2011. Det har vært et krav om at lærerne skulle prøve disse strategier i den daglige undervisningen. Dette har motivert og vært til stor nytte i forhold til planlegging av undervisning generelt, og arbeid mot NP spesielt.

Jappa skole har lagt vekt på en rekke lese– og læringsstrategier i sitt arbeid. Ønsker du å vite mer om dette, ta gjerne kontakt med skolen for en utvidet rapport.

Eksempel på oppgave: Read the text. Click on the correct picture

Paula's grandparents are very old-fashioned. Her grandpa just sits at the table, waiting for her grandma to serve him. That's not what Paula is used to at home.

Organisering

Krav til god undervisning stiller krav til god organisering. Lærerne bruker mye tid på dette. Lærerne er i tillegg også svært velvillige til å være tilgjengelig for elever og foresatte utover arbeidstid. For noen av elevene betyr det daglig kontakt med hjemmet, og for andre har det vært kontakt hver uke

eller i avtalte perioder. Dette er i tillegg til avholdte vurderingssamtaler med den enkelte elev og foresatte. Organiseringen av undervisningen har ivaretatt den enkelte elev, men samtidig gitt elevene utfordringer og krav tilpasset nivå. Lekser har hatt stor oppmerksomhet, også med tanke på oppfølging fra foresatte. Samarbeidet med hjemmene har vært tett.

Organiseringen har blitt systematisert gjennom følgende:

Detaljerte årsplaner, ukeplaner og kjøreplaner som sikrer innlæring av lesestrategier i *alle fag*.

Faste timer i uka til å arbeide med de ulike lese og læringsstrategierne

Kontinuerlig repetisjon

Synliggjøring av mål på ukeplaner og periodeplaner.

Tilpasset opplæring

Faste timer til arbeid på pc + lekse

Delprøver hver uke (gloseprøver, matematikk, grammatikk...)

GJENNOMFØRING AV PRØVEN

For å gi elevene ro under gjennomføring av NP ble elevene delt inn i grupper på 6 – 8 elever. Flere av elevene har i etterkant uttalt at det var en god måte å ha prøve på. Siden det ikke er datamaskiner til alle elevene ble prøvesituasjonen derfor veldig lik en læringsøkt i pc – bruk. I tillegg gav dette mulighet for lærerne til å gripe inn når det ble datatekniske problemer.

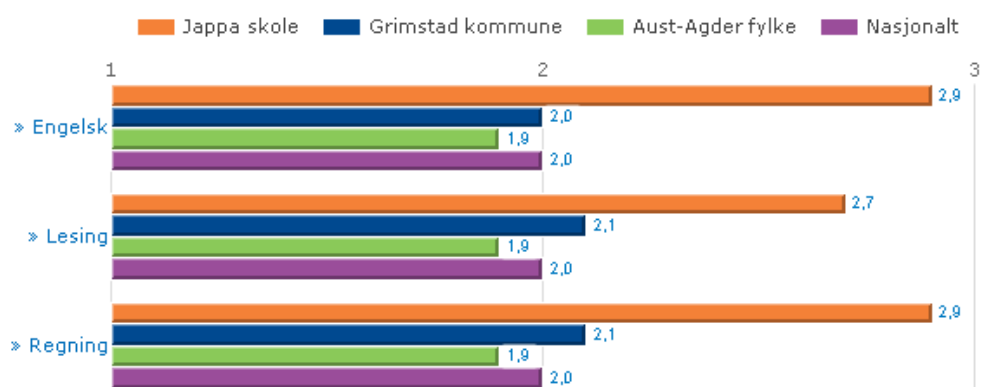
Elevene som ikke hadde prøve ble ivaretatt av en lærer med aktivitet ute, frem til det var deres tur til å avlegge prøven. På en skole med delvis åpen løsning i undervisningsarealene var dette en god løsning med tanke på å minimalisere forstyrrende elementer under prøvene.

RESULTATER

Femte trinn på Jappa skole oppnådde svært gode resultater på NP både i lesing, engelsk og regning. Resultatene en følge av god undervisning, dyktige lærere, motiverte elever, samt et godt samarbeid med foresatte.

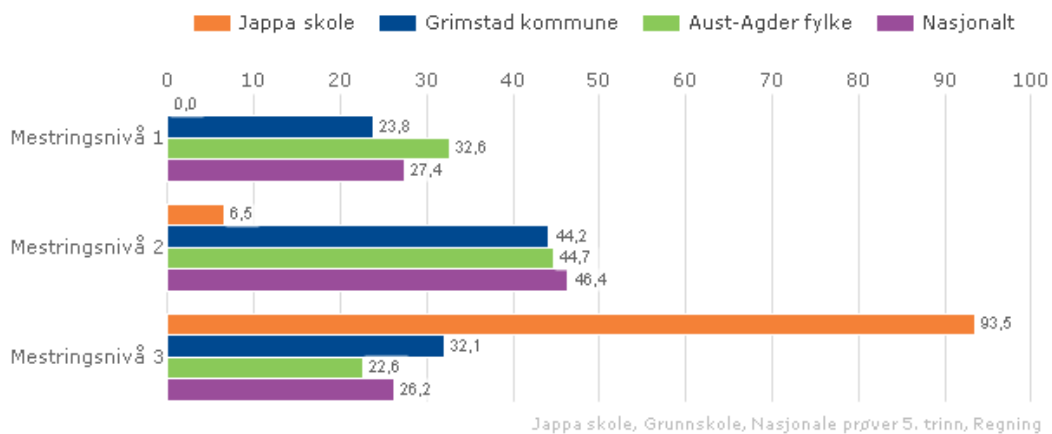
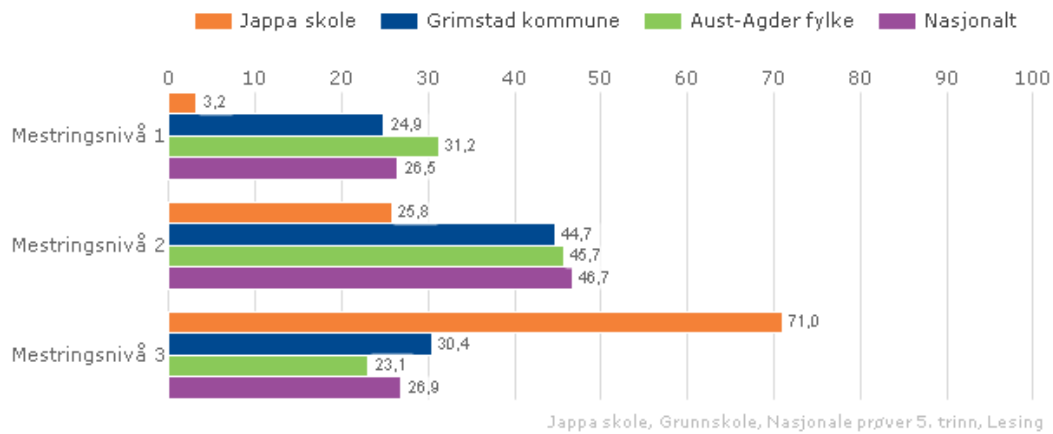
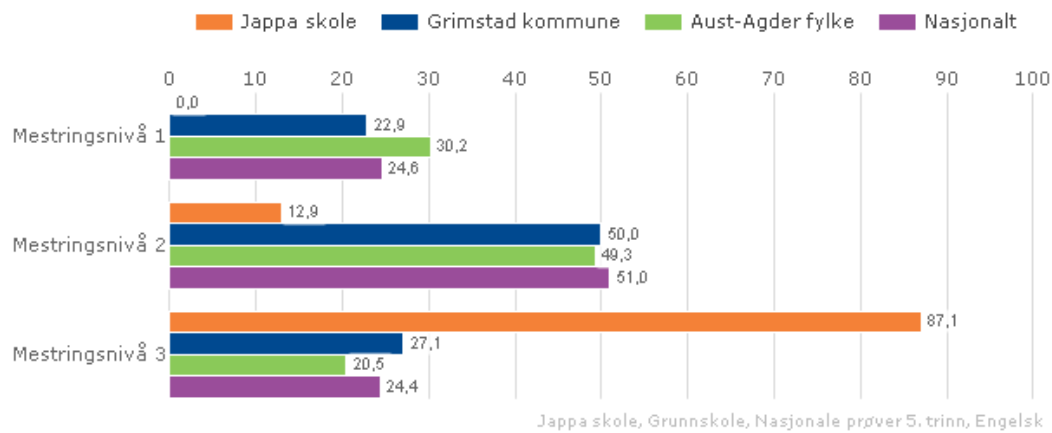
Presentasjon av resultatene på NP 2010:

Diagrammet under viser resultatene fra Jappa skole som gjennomsnitt mestringsnivå sammenlignet med snittet i Grimstad kommune, Aust-Agder fylke og landet. Høyeste, teoretisk mulige resultat er 3,0 (dersom samtlige elever oppnår høyeste mestringsnivå (nivå 3)). Jappa skole oppnådde 2,9 i engelsk, 2,7 i lesing og 2,9 i regning. Snittet i Grimstad kommune lå også over landssnittet i lesing og regning. Skoleåret 2010-2011 var det til sammen 2 985 ordinære grunnskoler i Norge. Jappa skole oppnådde å bli blant de fem beste skolene i landet på alle tre prøvene.

Jappa skole, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn

Diagrammene under viser resultatene fordelt som prosentvis fordeling på de tre mestringsnivåene i henholdsvis engelsk, lesing og regning.

AVLUTTENDE KOMMENTAR

Femte trinn på Jappa skole 2010/11 er en helt vanlig gruppe med elever, med alt hva en vanlig klasse innebærer. Det var fem elever som fikk enkeltvedtak på fritak for NP. Fritak begrunnes i sakkyndig uttalelse av PPT eller at elevene er minoritetsspråklige og ikke behersker norsk godt nok.

Resultatene på NP taler for seg. Så kan en selvsagt gjøre seg tanker i forhold til at disse prøvene er en relativ ”smal” test som ikke sier veldig mye om den enkelte elev utover faglig prestasjon på prøven. Her fremkommer ikke noe som synliggjør elevenes sosiale og praktiske ferdigheter, viktige ting i forhold til å bli ”gangs menneske og gode samfunnsborgere”. Og det kan være tilfeldigheter som er avgjørende for resultat når vi vet at en del av oppgavene går på å krysse av rett svaralternativ.

Vi velger likevel å være stolte av det resultatet våre elever, våre lærere og vår skole i denne sammenhengen har oppnådd. Og vi ser at jobben frem mot NP har hatt positiv effekt for enheten. Det har vært mye positiv omtale av Jappa skole – skolen har blitt ”fremsnakket” og vi har forhåpentligvis fått et godt omdømme.

Likevel er det nødvendig å understreke gevinsten utover resultatene på NP. Elevene har blitt bedre lesere. De kjenner til og kan bruke flere lese - læringsstrategier som har ført til en bedre tekst – og begrepsforståelse generelt. Elevene har fått gode kunnskaper om bruk av pc. Men det viktigste er at elevene har utviklet bedre selvtillit og kjent på følelse av mestring. Elevene er enda mer motivert og ønsker å lære. Vi har fått elever som er mer nysgjerrige, og som spør.

De grep som er gjort for å satse på å prestere på NP har gitt positive erfaringer som helt klart vil ha betydning for måten vi på Jappa skole vil jobbe videre på. Lærerne som har vært sentrale i prosessen skal presentere sitt arbeid for sine kolleger ved oppstart av nytt skoleår. Videre har vi i fellesskap utarbeidet plan for innlæring av lesestrategier for alle trinn. Denne planen skal være gjeldende fra august 2011.

Målsettingen er fortsatt å gjøre det bra på NP. Samtidig må det understrekes at det nødvendigvis ikke vil bety at skolen vil oppnå og bli blant de absolutt beste i landet. Vi skal ikke være defensiv i arbeid vårt mot NP, men møte et eventuelt forventningspress. Dersom elevene våre skårer mellom 2.1 og 2.5 så er det faktisk veldig bra, og klarer vi det skal vi si oss fornøyd. Samtidig har vi visshet om, og vist at ingenting er umulig.

14. Tema: Evaluering og driftstilpasninger i pleie og omsorg

Helse- og sosialsektoren hadde et merforbruk i 2010 på 5,7 mill i hjemmetjenesten og 4 mill for pleie og omsorg totalt. Budsjettert aktivitet i hjemmetjenesten for 2011 lå 6 mill. over budsjetttrammen. Dette var alvorlig og det ble besluttet at man måtte se på ressursstyring i Hjemmetjenestene. Siden ISF ikke hadde vært benyttet full ut i 2010, gav ikke denne vektingen et nyansert nok bilde. Det ble derfor utviklet en annen modell for å kartlegge ressursbruk i forhold til aktivitet.

Det ble avgjort at man skulle se institusjonene i sammenheng med hjemmetjenesten fordi nedleggelsen av Landvik aldershjem og omorganiseringen av hjemmetjenesten i 2009, hadde konsekvenser både for hjemmetjenesten og institusjonene.

Det ble 2. februar 2011 etablert en arbeidsgruppe som i første omgang bestod av Prosjektleder Bente Somdal, konst. Kommunalsjef for Helse- og sosialsektoren og Helge Moen, Økonomisjef. Fra april Siglin Solbakken, Rådgiver HR-avdelingen, og fra juni Ivar Lyngstad, Kommunalsjef Helse- og sosialsektoren. Enhetslederne i de berørte enheter, samt Bestillerenheten har fortløpende vært involvert i arbeidet.

Fra 2006 ble det innført bestiller-utførermodell og innsatsstyrt finansiering (ISF) i pleie- og omsorgssektoren i Grimstad. Det ble utarbeidet kriterier og standard på tjenester i hjemmetjenesten som beskriver i detalj hvilke tjenester brukerne kunne forvente å få hjelp til. I forkant av innføringen ble det utført tidsregistreringer i hjemmetjenesten i to perioder på 2 uker. Denne tidsberegningen omfattet direkte brukertid (pleie- og hjelp i hjemmet) og indirekte brukertid (reisetid/gangtid og brukertid administrasjonstid som eksempelvis dokumentasjon, kontakt med lege o.a.). Denne gjennomgangen førte til prosentvis fordeling mellom direkte og indirekte brukertid på 50 % til hvert av disse formålene i den ordinære hjemmetjenesten, mens fordelingen var annerledes for Berge gård.

RO (Ressurssenter for omstilling i kommunene) fikk i april 2009 i oppdrag fra Grimstad kommune å gjennomføre en helhetlig utredning av fremtidens pleie- og omsorgstjenester. Her konkluderte RO blant annet med at Grimstad kommune var restriktive i sin tildelingspolitikk sammenlignet med andre kommuner. Det kan således synes som våre utfordringer primært er knyttet til utførerleddet.

Under veis i prosessen har det blitt sett på modeller i Trondheim og Kristiansand. Registreringene i disse kommunene har blitt utført etter samme prinsipp som i Grimstad. Disse to kommunene har imidlertid erfaringer fra to noe ulike modeller; Kristiansand med en fordeling mellom direkte og indirekte brukertid på 60/40, mens Trondheim har valgt en fordeling på 70/30. Når det gjelder ressursfordeling på institusjonene har det vært innhentet mer generelle opplysninger knyttet til pleiefaktor i vanlig sykehjemsavdelinger i andre kommuner, samt informasjon om pleiefaktor spesifikt fra avdelinger med forsterket tilbud, f.eks. ressursavdelinger innen demensfeltet.

Konklusjonene fra ressursstyringsprosjektet i pleie og omsorg er nå i ferd med å bli trukket. I grove trekk innebærer dette at en generelt legger seg på en pleiefaktor på 0,8 ved sykehjemmene, mens forholdet mellom direkte brukertid og indirekte brukertid i hjemmetjenesten justeres fra en prosentfordeling på 50/50 til 60/40. Dette innebærer at en større andel av ressursene skal benyttes direkte mot brukeren. Bemanningsplaner og ressurser i tjenestene bygges nå opp med utgangspunkt disse konklusjoner. Effekten av denne omleggingen forventes å gi en effekt i størrelsesorden 14-16 årsverk i pleie- og omsorgssektoren.

15. Tema: Ulike turnusalternativer i pleie og omsorg

I behandlingen av 1. kvartalsrapport ble det fattet følgende vedtak i kommunestyret (52/11):
Administrasjonen bes komme tilbake med en enkel vurdering av om det kan benyttes "Nordsjøturnus" innenfor pleie- og omsorgsektoren.

En vil innlednings avklare hva såkalt "Nordsjøturnus" er sett i relasjon til tjenester innenfor pleie og omsorg. Her i kommunen kaller vi det "Medleverturnus", og benytter denne betegnelsen heretter. Dette er en turnusordning som krever dispensasjon fra Arbeidsmiljøloven pga. vaktens lengde, og må godkjennes av fagforeningene. Vaktene strekker seg gjerne over 12-13 timer. Brukes vanligvis i boveiledertjenester i bofellesskap og rundt spesielle brukere. En medleverturnus kan fungere slik: I løpet av åtte uker jobber de en uke om natta med 12 timers vakt, har tre uker fri, så jobber de en uke dag med 12 timers vakt. Deretter en uke fri, og så en uke beredskapsvakt, der de må være maks en halv time unna jobben. Etterfulgt av en uke fri.

Det er flere fordeler med medleverturnus. Den viktigste er at dette skaper stabilitet og kvalitet for brukerne. Videre krever det noe færre årsverk enn en tradisjonell turnus. Erfaringene viser også at denne turnusen ofte fører til lavere sykefravær. Ansatte har bedre tid på vaktene, noe som også kommer brukerne til gode. Rundt om i kommunene finner en flere eksempler på brukere spesielt innen tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne (spesielt utviklingshemmede) som har fått en mye bedre situasjon ved at man har innført en slik type turnus. Dette synes primært å være knyttet til at brukerne må forholde seg til lang færre ansatte.

I erfaringsmaterialet trekkes det også fram noen erfarte ulemper med medleverturnus. Turnusen har i enkelte sammenhenger fått kallenavn "skilsmisseturnus". Erfaring viser at dette er en turnusordning som i enkelte tilfeller fører til en ekstra belastning for familiene til dem som går i slik turnus. Turnusen blir ofte definert som hard, og passer ikke for alle. Ikke alle orker syv lange vakter i strekk.

Boveiledertjenesten her i kommunen benytter seg allerede av turnuser med lange vakter (opp mot 14 timer) og medleverturnus. Turnusene er laget i nært samarbeid med tillitsvalgte og ansatte. Alle som omfattes av turnusene får mulighet til å reservere seg mot lange vakter. Vi har etablert medleverturnus omkring en av boligene, og har meget gode erfaringer fra denne måten å organisere tjenestene på. Vi erfarer at brukeren får en bedre hverdag når ansatte jobber lengre vakter. Vaktskifter og flere ansatte pr dag/døgn skaper ofte uro. Uro blant brukerne kan få til dels store konsekvenser i forhold til økt utagerende adferd noe som igjen går utover de ansatte.

De ansatte er godt fornøyd, og turnusen innebærer at vi gir et betydelig bedre tilbud med mye større grad av forutsigbarhet for alle perter. Antall personell reduseres, og vi får til større stillingsstørrelser. Større grad av kontinuitet med få, faste personer skaper grunnlag for et godt og målrettet miljøarbeid. Det blir bedre tid til planlegging og forberedelser, samt gjennomgang av episoder. Sammenhengende vakter muliggjør flere turer og aktiviteter, noe som ellers ikke er enkelt på grunn av vaktskiftene. Det er uten tvil en utfordring for personalet å jobbe lange vakter sammenhengende i en svært krevende arbeidssituasjon, men det er samtidig lange friperioder.

Erfaringene indikerer at vi kan benytte denne type turnusordning i pleie og omsorg (lange vakter og medleverturnus), og da særlig innenfor de tjenesteområder som ligger i Boveiledertjenesten. Vi er imidlertid avhengig av godkjennelse fra Arbeidstilsynet og fagforeningene viss løsningen aktualiserer seg for andre brukere enn der ordningen allerede er etablert i dag.

Arbeidsgruppen som jobber med uønsket deltid har ikke tatt stilling til konkrete turnusordninger i forhold til et pilotprosjekt enda. Men det er absolutt en av flere muligheter. Skien kommune har innført medleverturnus for et team i hjemmesykepleien, det kan man lese om her:

<http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostafjells/telemark/1.7196123>

16. Sektor: Kultur og oppvekst

Sektorleder: Bjørn Kristian Pedersen

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Inntekter	-53 234	-56 428	-3 194	-6	-106 311	-106 311	0	0
Netto lønn	130 841	129 632	-1 209	1	285 830	285 830	0	0
Andre utgifter	104 477	107 112	2 635	-2	190 303	190 303	0	0
Netto utgift	182 083	180 315	-1 768	1	369 822	369 822	0	0

Personaldata	Resultater hittil i år per 2. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	457,9	444,7	13,2	3
Brutto årsverk	557,8	562,4	-4,6	-1
Nærværs- %	93,3	92,7	0,6	-

Aktivitetsdata	Resultater hittil i år per 2. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Grunnskole				
Antall elever	2875	2831	26	0,9
Spesialund.ped	24321	23365	956	4,0
Spesialund.ass	53748	50900	2848	5,6

Aktivitetsdata for Langemyr skole er ikke inkludert i tabellen.

Aktivitetsdata	Resultater hittil i år per 2. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Barnehage				
Barn på heltid	218	214	4	1,7
Barn på deltid	53	50	3	6,0
Barn 3-5 år	183	197	14	-7,1
Barn 1-2 år	91	68	23	30,9
Sum barn	271	264		

Kultur- og oppvekstsektoren består av 19 tjenesteenheter hvorav fem barnehager og ni grunnskoler i tillegg til Kvalifiseringstjenesten, Langemyr skole, Veilednings- og utviklingstjenesten, Kulturtjenesten og Bibliotekstjenesten. Sektoren har en samlet merforbruk pr. 2. kvartal på 1,8 mill kroner. Etter 1. kvartal hadde sektoren et merforbruk på 2,2 mill kroner. I 2010 hadde sektoren et mindreforbruk etter 2. kvartal på 3,3 mill kroner mens resultatet for hele året ble 2,8 mill kroner bedre enn budsjettet.

Da kommunestyret behandlet årsregnskapet for 2010 (K-sak 46/2011) ble det besluttet å disponere 2,0 mill kroner av driftsresultatet til skole drift i 2011. 1,5 mill kroner er fordelt ut på grunnskolene i.h.t ressursfordelingsmodellen mens 0,5 mill kroner er avsatt på fellesområdet for å dekke inn deler av merforbruket til kommunens elever på Langemyr skole, økte utgifter til skoleskyss samt leiekostnader for nødvendig økt undervisningsareal på Frivoll skole.

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Vurderingen under tar utgangspunkt i de konkrete resultatmålene for Kultur- og oppvekstsektoren som fremgår av vedtatt budsjett for 2011. Resultatmålene er fordelt på de fire områdene; skole, barnehage, kultur og bibliotek samt voksenopplæring og integrering. For ytterligere informasjon om hvert enkelt av de 49 resultatmålene vises til vedlagt tabell.

Skole: Planlegging for utbygging av Fevik skole til 1-10 skole, går i hovedsak som planlagt. Kommunestyret orienteres månedlig om prosjektet. Anbudsdokumentene ble sendt ut til de fem prekvalifiserte entreprenørene 20. juni med anbudsfri 17. oktober. Planlagt byggestart er våren 2012 med ferdigstilling av den nye skolen før jul i 2013.

Utbyggingen av Landvik skole går som planlagt i regi av entreprenørfirma Kaspar Strømme AS. Ny fløy med plass til ett klassetrinn er beregnet klar til bruk 1. kvartal 2012. Elevene som i dag har skole i den gamle banken, kan dermed flytte tilbake til skolen. Planlagt innbygging av skolens atrium for å øke undervisningsarealet ble uforholdsmessig kostbart og anbudskonkurransen ble avlyst.

Alle grunnskolene har de siste to skoleårene deltatt i leseprosjekt i regi av Pedagogisk senter i Kristiansand. Prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2. kvartal. Tre av grunnskolene deltar i det nasjonale prosjektet Vurdering for læring. Prosjektet avsluttes til nyttår. To av ungdomsskolene deltar i nasjonalt prøveprosjekt om Arbeidslivsfag. Fem lærere er fra høsten påmeldt til videreutdanning i matematikk (4) og i spesialpedagogikk (1). Plan for kompetanseutvikling 2011/2012 ble vedtatt av kommunestyret i mai.

Det har vært gjennomført et prosjekt for å vurdere norm/minstestandard i skolene for ressurs til ledelse og ulike funksjonsstillinger. Anbefalingen legges fram for Tjenesteutvalget i løpet av 3. kvartal.

Det er iverksatt en prosess for å fastsette flere resultatmål for grunnskolen. Anbefalingene til nye resultatmål legges fram for politisk behandling i løpet av 3. kvartal.

Et prosjekt for å kartlegge årsakene til spesialundervisning og bedre balansen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning vil starte opp i løpet av 2011. Prosjektet er forsinket i forhold til opprinnelig fremdrift og vil starte opp så snart utlyst stilling som ass. kommunalsjef/skolesjef er på plass.

Brukerundersøkelse i grunnskolen er gjennomført og vil bli lagt fram for Tjenesteutvalget og Kommunestyret i første møte etter sommerferien. Lokale tilsyn er gjennomført på Eide skole og Holviga skole våren 2011. Tilsynene i 2011 har spesialundervisning og elevenes skolemiljø som hovedtema.

Barnehage: Grimstad har full barnehagedekning. Alle barn med rett til barnehageplass for tilbud om plass. Arbeid med barnehagebehovsplan vil bli gjennomført i løpet av høsten.

Kommunestyret vedtok 2. mai 2011 kommunale retningslinjer for tilskudd til private barnehager og tilskuddsatser for 2011.

Kompetanseplan for barnehager for 2011/2012 ble vedtatt av Tjenesteutvalget i april. Planen rulleres hvert år. Kursrekke for barnehageassistenter ble gjennomført første kvartal. Ny kursrekke vil bli gjennomført til høsten dersom vi får tilført kompetansemidler fra fylkeskommunen. Fire styrerforum for barnehageledere er planlagt gjennomført i løpet av 2011. Felles fagdag for barnehager og skoler ble gjennomført i mars med tema *De stille barna*.

Tilsyn etter barnehageloven ble gjennomført i fem barnehager første kvartal. Målet er å gjennomføre ytterligere 5-10 tilsyn i løpet av høsten.

Kultur og bibliotek: Markedsføring av Grimstad som turistby skjer i samarbeid med VisitSørlandet etter vedtak i kommunestyret. Produktutvikling og utvikling av databaser pågår. Ny folder om Grimstadskjærgården er utarbeidet og arbeid med skilting til heiene pågår.

Utarbeiding av strategisk plan for Dikternes by er iverksatt i regi av Grimstad Bys Museer, kfr. eget vedlegg med kvartalsrapport for museet.

Kulturlørdagene på Fagskolen er gjennomført hver måned i samarbeid med Dahlske videregående skole og frivillige organisasjoner.

Kulturskolen har fått kr. 225 000,- i tilskudd fra Utdanningsdirektoratet som sikrer driften av Kulturlørdagene fram mot sommeren 2012.

Oppussingen av biblioteket i Storgaten er i hovedsak slutført. Biblioteket har bl.a. fått nytt ventilasjonsanlegg og rømmingsvei via utvendig vindertrapp fra andre etasje.

Biblioteket har sluttført kasseringsprosessen for bøker og vil fra nå av kassere jevnlig med like stor avgang som tilvekst. Arbeidet med formidlingsplan for litteratur er iverksatt. Bibliotekets dataprogram er fornyet og IKT-modul for fjernlån av bøker er tatt i bruk.

Voksenopplæring og integrering: Undervisningspersonalet i voksenopplæringen deltar i et program for kompetanseheving i samarbeid med Fylkesmannen og IMDI. Samarbeidet med LINK asylmottak er gjennom første halvår videreutviklet gjennom jevnlig samarbeidsmøter. Evalueringssmøte er gjennomført.

Ordningen med overføring av introduksjonsprogrammet for flyktninger til NAV er under evaluering. Evaluering av ny organisering av Kvalifiseringstjenesten er gjennomført i samarbeid med tillitsvalgte. Kvalifiseringstjenesten er lokalisert i lokalene til tidligere Frivoll videregående skole. Leiekontrakten med Aust-Agder fylkeskommune går ut ved årsskiftet 2011/2012. Videre leie må avklares i løpet av 3. kvartal og vurdering av eventuelt kjøp må tas opp i forbindelse med budsjettprosessen for 2012.

Tiltak:

Grimstad kommune har lavere driftskostnader pr. elev i grunnskolen enn sammenlignbare kommuner mens ressursbruken til elever med vedtak om spesialundervisning er høyere enn i sammenlignbare kommuner. For å få et mer likeverdig opplæringstilbud for *alle* elever, er vedtakene om spesialundervisning fra høsten 2011 blitt redusert i forhold til anbefalingen fra PP tjenesten.

På bakgrunn av klager på enkelte vedtak der kommunen har redusert ressursen i forhold til anbefalingen fra PP-tjenesten, har Fylkesmannen bedt om at kommunen skriver nye vedtak med individuell begrunnelse for reduksjonen i hvert enkelt tilfelle.

Etter opplæringsloven er det ikke anledning til å redusere tilbudet til en elev som har rett på spesialundervisning på grunnlag av økonomiske hensyn. Spesialundervisning er en individuell rettighet for eleven som går foran skoleeiers økonomi. Dersom er søknad om spesialundervisning avslås på grunnlag av at skoleeier ikke har råd, vil dette være i strid med §5-1.

På den andre siden er retten til spesialundervisning ikke en rett til et *optimalt* tilbud, men en rett som gir eleven et forsvarlig utbytte. På samme måten som for ordinære elever, kan tilbudet om spesialundervisning utformes under et visst hensyn til hvilke pedagogiske og økonomiske ressurser som står til disposisjon.

Det er dette som er prøvd synliggjort gjennom den felles begrunnelsen for et likeverdig opplæringstilbud for alle elever i Grimstadskolen. Elever med rett til spesialundervisning har rett til et opplæringstilbud som er likeverdig med tilbudet andre elever får. Her er standarden på den ordinære undervisningen det mest formålstjenlige sammenligningsgrunnlaget.

Et prosjekt for å kartlegge årsakene til spesialundervisning og bedre balansen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning vil starte opp så snart ny ass. kommunalsjef/skolesjef er ansatt.

Månedlige oppfølgingsmøter mellom kommunalsjef, økonomiavdeling og den enkelte enhetsleder startet opp i februar og vil bli gjennomført også for høsthalvåret.

Kostnadene til skoleskyss var høyere i 2010 enn i 2009. Antall elever med skoleskyss økte betydelig fra skoleåret 2009/2010 til skoleåret 2010/2011. Årsakene til dette er ikke fullt ut klarlagt, og det er igangsatt et arbeid for å få fram årsaker og eventuelt avdekke mangler i grunnlaget for beregning av skoleskysskostnadene. Slik det ser ut etter 2. kvartal, vil skoleskyssen i 2011 bli noe dyrere enn budsjettert, anslagsvis kr. 400 000,-.

Grunnskolene gjennomfører ulike kostnadsreducerende tiltak; endringer i spes.ped.undervisningen mot mer kursrelatert undervisning, begrensninger på innkjøp av undervisningsmateriell og utstyr, reduksjon i antall kontaktlærere, reduserte godtgjørelser til funksjoner som IKT-rådgiver, spes.ped.koordinator, teamledere og bibliotek, ytterligere redusert vikarbruk, reduksjon i årsverk for pedagoger og miljøarbeidere. Det vises til regnskapsrapport for den enkelte enhet for ytterligere dokumentasjon.

Kommentarer:

Skole: De ni grunnskolene har et samlet merforbruk etter 2. kvartal på 0,7 mill kroner. Fem skoler har et merforbruk og fire skoler har et mindreforbruk i forhold til budsjett. Etter 1. kvartal var merforbruket på 2,6 mill kroner. Flere av skolene har imidlertid utestående refusjoner fra NAV og for gjesteelever fra andre kommuner m.m. I realiteten har derfor grunnskolene et samlet mindreforbruk etter 2. kvartal. Her er det imidlertid viktig å bemerke at skolene har fått tilført 1,5 mill kroner etter at kommunestyret ved behandlingen av årsregnskapet bevilget ekstra midler til skoledriften i 2011. Årsprognosen for grunnskolene vil være at de fleste skolene vil komme ut nær balanse, mens to, tre skoler vil ha betydelige problemer med å holde budsjettet til tross for gjennomført og planlagte innsparingstiltak. Størst utfordring har Fjære ungdomsskole som etter innføring av ny ressursfordelingsmodell har fått sitt budsjett redusert med 2,4 mill kroner samtidig som antall lærertimer til elever med spesialundervisning har økt med 50% de siste tre årene.

Grimstad kommune har lavere driftsutgifter og lavere lærertetthet enn sammenlignbare kommuner. I følge tall fra Skoleporten for skoleåret 2010-2011 er antall elever pr. lærer i Grimstad svært høyt og høyere enn i 2009. Antall elever pr. undervisningsårsverk i Grimstad er 14,4 mens gjennomsnittet for Aust-Agder er 12,6 og for landet 12,5 elever pr. undervisningsårsverk. Antall årsverk med assistent/miljøarbeider i Grimstadskolene har imidlertid økt noe de siste årene, mer i Grimstad enn i sammenlignbare kommuner.

En gjennomgang av skolenes ressurser høsten 2010 viser at flere skoler ikke lenger klarer å oppfylle prinsippet om 18 seksåringer pr. lærer fordi de må dekke opp et minimum lærertimer på øvrige årstrinn. Manglende ressurser til delingstimer/styrkingstimer skaper økt behov for ressurser til spesialundervisning. Skolenes driftsutgifter til inventar, utstyr og undervisningsmaterieell er også lavere i Grimstad enn i sammenlignbare kommuner.

2011 er det første hele året der skolenes budsjetter er fordelt etter den nye ressursfordelingsmodellen. Modellen fordeler ressursene til skolene etter fem objektive kriterier (pr. skole, pr. elev, pr. elev med ekstra norskopplæring, pr. elev med stort behov for spesialundervisning, samt kompensasjon for redusert undervisningstid for eldre lærere). Hensikten med modellen er å fordele ressursene mellom skolen på en mest mulig rettferdig måte. Det er viktig å holde fast med modellen samtidig som den evalueres fortløpende og at forholdet mellom de ulike kriteriene eventuell justeres ved behov. Det er imidlertid også viktig å være klar over at en fordeling av budsjettmidler etter en slik modell må ta høyde for at enkelte, større forskjeller mellom skolene kan måtte håndteres utenfor modellen. Dette må være unntaksvis. I Grimstad kan eksempler på slike ulikheter være at små skoler kan ha et betydelig lavere antall elever pr. trinn enn store skoler og at enkelte skoler kan ha en vesentlig større andel av timer til spesialundervisning enn andre skoler. Det siste vil etter modellen medføre at ressursene til elever uten spesialundervisning blir forholdsmessig mindre.

Langemyr skole hadde til sammen 38 elever våren 2011. 20 av elevene var hjemmehørende i Grimstad kommune hvorav 16 gikk full tid på Langemyr mens fire elever hadde en delt løsning hvor de gikk delvis på Langemyr og delvis på sin hjemmeskole.

Ved skolestart i høst har Langemyr skole 21 elever fra Grimstad som utgjør 19,2 hele plasser. Kostnadene til Grimstad kommunes elever på Langemyr er budsjettert på fellesområdet til Kultur- og oppvekstsektoren. Fellesområdet hadde i 2010 et merforbruk på kr. 700 000,- relatert til Langemyr skole. Det er ikke budsjettert med flere elever i 2011 enn i 2010. Skolen har imidlertid organisert undervisningen alternativt fra høsten slik at kostnadene ikke vil øke så mye som økningen i elevtaller skulle tilsi. Kommunens utgifter til egne elever på Langemyr skole, kan likevel bli 1,5 – 2.0 mill høyere enn budsjettert for 2011.

Fra 2. kvartal 2010 til 2. kvartal 2011 er antall brutto årsverk ved Langemyr skole redusert fra 66 til 58 årsverk. Samlet antall elever er samtidig redusert med 4.

Ved årsskiftet 2009/2010 hadde Langemyr skole et akkumulert underskudd på 4,0 mill kroner. I løpet av 2010 ble dette redusert med 1,0 mill kroner. Skolens intensjon er å halvere det akkumulerte underskuddet i løpet av 2011.

Kvalifiseringstjenesten har iverksatt betydelig innsparingstiltak for å komme ut i økonomisk balanse i 2011. Ved voksenopplæringen er bare to av fire vakante undervisningsstillinger erstattes fra august. Gruppestørrelsen økes, elever (uten rett og plikt til opplæring) settes på venteliste, antall grupper reduseres. Betalingssatsene for norskkurs økes. Skoletilbudet til enslig mindreårige asylsøkere i mottak, reduseres fra 30 t/u til 16 t/u. Antall timer spesialundervisning, reduseres tilnærmet 10 %. Ved flyktningstjenesten reduseres antall måneder betalt husleie ubebodd. Kostnader knyttet til arbeid med bosetting av enslig mindreårige flyktninger overføres til barneverntjenesten, som søker refusjon hos Fylkesmannen. Flyktningearbeidet får dermed økte inntekter. Med tiltakene over vil høsthalvåret ha reduserte utgifter i forhold til vårsemesteret. To familiegjenforeninger i vår og to mulige gjenforeninger i høst, vil gi økt integreringstilskudd i forhold til budsjett.

Barnehage: De fem kommunale barnehagene har et samlet merforbruk på kr. 90 000,- etter 2. kvartal. Etter første kvartal var merforbruket kr. 190 000,-. Fire barnehager har små merforbruk og én barnehager har mindreforbruk. Regnskapet for 2010 viste at alle de fem kommunale barnehagene hadde positive resultater og bidro til at sektoren også samlet fikk et positivt regnskapsresultat. De kommunale barnehagene har tilnærmet samme budsjettnivå i 2011 som i 2010. Barnehagene vil komme ut i balanse ved årets slutt, men det kan ikke påregnes at de kan bidra med et betydelig mindreforbruk som i 2010. Barnehagene må i 2011 få anledning til å drive etter vedtatt budsjett i 2011, i 2010 ble de i stor grad overstyrt av kommunalsjef. På grunn av omlegging til nytt finansieringssystem for private barnehager, har det vært nødvendig å prioritere arbeidet med overføringer av oppdatert tilskudd til private barnehager. De kommunale barnehagene har første halvår hatt et budsjett som er relatert til barnetallet pr. 15. desember 2010. Barnehagene vil snarest få oppdatert sine budsjetter etter endringer i barnetallet for første halvår. Det ligger er liten usikkerhet i dette.

Pr. 2. kvartal 2011 gikk 1 340 barn i barnehagene i Grimstad. Om lag 40 barn får spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven og barnehageloven. De siste årene er antall barnehagebarn med nedsatt funksjonsevne økende og flere barn har et stort hjelpebehov. Veilednings- og utviklingstjenestens budsjett til spesialpedagogisk hjelp i private og kommunale barnehager er økt med 1,5 mill kroner for å ivareta volumøkningen av barn med nedsatt funksjonsevne. Til sammen er det budsjettert med 10,5 mill kroner til barnehagebarn med nedsatt funksjonsevne i private og kommunale barnehager. 2. mai 2011 behandlet kommunestyret satser for tilskudd til private barnehager. Ordinære private barnehager får et driftstilskudd på kr. 156 966,- for små barn og kr. 74 538,- for store barn. Kapitaltilskuddet til de samme barnehagene er kr. 7 800,- pr. heltidsplass. Driftstilskuddet til private barnehager beregnes ut fra budsjettert kostnadsnivå i de kommunale barnehagene. Siden de kommunale barnehagene i Grimstad drives rimeligere enn landsgjennomsnittet, kan kommunen gi lavere tilskudd til private barnehager enn de nasjonale gjennomsnittssatsene. Dersom regnskapstallene for 2011 viser at kommunens kostnader til drift av egne barnehager er høyere enn budsjettert, skal også de private barnehagene få økt sitt tilskudd tilsvarende. Etter 2. kvartal ser det ut til at barnehageområdet samlet skal kunne komme ut i økonomisk balanse ved årets slutt. Her er imidlertid usikkerhet m.h.t avsatte budsjettmidler til barn med nedsatt funksjonsevne og i forhold til avsatte budsjettmidler for å håndtere økt barnetall gjennom året.

Kultur- og bibliotekstjenesten: Begge tjenesteområdene vil komme ut i nærheten av økonomisk balanse ved årets slutt. Før øvrig vises til egne regnskapsrapporter for tjenestene.

Prognosene i regnskapsrapporten for 1. kvartal var at sektoren ville gå mot et merforbruk ved årets slutt på mellom to og tre millioner kroner selv med de innsparingstiltakene som da var skissert. Siden da er ytterligere innsparingstiltak iverksatt og driften av grunnskolene er tilført 2,0 mill kroner i.h.t kommunestyrets vedtak fra behandlingen av regnskapet for 2010.

Prognosen etter 2. kvartal er at sektoren har bedre mulighet for å oppnå budsjettbalanse enn slik det lå an etter 1. kvartal. En av årsakene til dette er tilførselen av økte midler til skoledriften. Samtidig vil

Økningen av antall elever på Langemyr medføre økte utgifter og det vil være nødvendig med ytterligere innstramningstiltak utover høsten for at det skal være mulig å oppnå balanse.

Brutto årsverk i Kultur- og oppvekstsektoren er redusert med 4,6 årsverk fra 2. kvartal 2010 til 2. kvartal 2011. I samme tidsrom er antall barn både i grunnskole, barnehage og voksenopplæring økt. Det vises til enhetsrapportene for mer informasjon om endringer i antall årsverk.

Sykefraværet samlet i Kultur- og oppvekstsektoren er redusert fra 7,3% til 6,7% fra 2. kvartal 2010 til 2. kvartal 2011. Enhetene i sektoren har høy fokus på oppfølging av sykemeldte og arbeider aktivt med mange ulike tiltak for å opprettholde og styrke det gode arbeidsmiljøet.

17. Sektor:Helse og sosial

Sektorleder: Ivar Lyngstad

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Inntekter	-23 295	-19 959	3 336	17	-61 700	-61 700	0	0
Netto lønn	135 101	136 833	1 733	-1	301 796	301 796	0	0
Andre utgifter	50 126	38 112	-12 014	32	78 038	78 038	0	0
Netto utgift	161 932	154 987	-6 945	4	318 134	318 134	0	0

Personaldata	Resultater hittil i år per 2. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	375,7	353,9	21,8	6
Brutto årsverk	514,6	502,1	12,5	2
Nærværs- %	90,3	90,1	0,2	-

Aktivitetsdata	Resultater hittil i år per 2. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Hjemmetj.				
Brukerrettet tid	51 389	51 722	-333	-1
Antall brukere	677	667	10	1

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Sektoren gav en grundig og detaljert rapport i forhold til resultatoppnåelse ved 1. kvartal, og det vises i tillegg til denne. Her vil en primært rapportere på de overordnede mål for 2012.

Boveiledertjenesten flyttet sitt dagsenter til Dømmesmoen i slutten av juni. De har fått godt tilrettelagte og gode lokaler, og er fornøyd med den valgte løsningen.

Barnevernet har rekruttert nye medarbeidere etter søknad til Fylkesmannen, og disse er nå på plass i tjenesten.

I regi av Utviklingssenteret vårt pågår det mye godt utviklingsarbeid både når det gjelder fagutvikling og kvalitetsarbeid. Det er godt samarbeid med fagutviklerne på institusjonene og stor kreativitet og entusiasme for dette arbeidet. Samhandlingsreformen har satt sitt preg på prosjektsøknader første halvår, og blir en utfordring i nærmeste framtid når det gjelder alle fagområder. En vil i det følgende spesielt kommentere målområdene frivillighet, palliasjon og demens som står sentralt i inneværende planperiode.

”Livsglede for eldre”-arrangementene har tatt mye tid med Livsgledeuka i juni som et høydepunkt. Frivillighetskoordinator har hatt temakveld for alle frivillige med demens som tema. Koordinator har også deltatt sammen med 4 andre ansatte i opplæringsprogrammet ”Det åpne bo- og omsorgssenteret” i Arendal kommune gjennom det interkommunale kompetanseprosjektet. Hun har vært til stede i forskjellige råd, lag og foreninger. Har også vært til stede på Frivillighetsbørs i Mandal som var en del av prosjektet ”Partnerskap et + for alle”. Det er under utarbeidelse en felles kulturkalender for alle dagsentrene i kommunen. Det er utarbeidet informasjonsbrosjyre om frivillighetsarbeidet i kommunen.

Koordinator for palliasjon har vært til stede i lunsjrapporter i alle hjemmetjenestegruppene ca. hver 2.mnd. Silas har refleksjonsgruppe en gang i måneden og arbeidsgruppene på Fevikun, Frivollun og Berge Gård har hatt møter med refleksjon og faglig påfyll. Det har vært arrangert 3 fagdager. En sammen med NSF i Setesdalen, en for det interkommunale nettverket og en i forbindelse med det interkommunale kompetanseprosjektet. Dette prosjektet har også hatt grunnkurs i de aktuelle kommunene og startet opp refleksjonsgrupper.

Filmen ”Sammen” selger fortsatt godt og er vist i flere sammenhenger, eksempelvis UiA, NSF, Dahlske. Koordinator har hatt undervisning både på UiA og Dahlske og har også vært i Vefsn kommune med filmen og undervisning. De frivillige i lindrende omsorg har stort sett hatt oppdrag i hele år. Det er utarbeidet brosjyre om arbeidet innen lindrende omsorg i kommunen.

Det har vært et stort arbeid med å revidere kvalitetspermen i samarbeid med fagutviklerne på institusjonene. Den er nå tilgjengelig på Qm+. Prosedyrer er oppdatert og det er utarbeidet rutiner i forhold til avvikshåndtering. Førstehjelpskurs er avholdt for alle fagledere som skal gi undervisning videre i sine avdelinger. Instruks for legemiddelhåndtering er revidert, og det er avholdt kurs i medikamenthåndtering for hjelpepleiere og assistenter.

Det arbeides med en ”opplæringspakke” for nyansatte, og det er utarbeidet rutiner/prosedyrer for rehabilitering og tiltaksplaner. Rehabiliteringsteamet har hatt individuell oppfølging av pasienter gjennom første halvår. Koordinator for etikkarbeidet har hatt møter og kontakt med alle enhetene og hatt refleksjonsgrupper i mange avdelinger.

Grimstad kommune har demenskoordinator fast ansatt i 60 % stilling, og er leder for kommunens demensteam. Teamet er tverrfaglig sammensatt, foretar utredninger og arbeider godt med å spre kunnskap til sine arbeidsplasser. Demenskoordinator er også gjennom Utviklingssenteret koordinator for det interkommunale fagnettverket i Aust-Agder. Demensteamet opplever økende pågang fra fastleger, bestillerenhet, hjemmesykepleie og pårørende til utredning og oppfølging av personer med demens. Allerede i år er det gjennomført 38 utredninger, mens det i 2010 ble gjennomført 45 utredninger, og i 2009 30 utredninger. Det er utarbeidet en informasjonsbrosjyre for demenskoordinator og demensteamets arbeid.

I tillegg til alle utredningene har teamet hatt mange oppfølgingsbesøk med vurdering av igangsatte hjelpetiltak og ytterligere kartlegging av hjelpebehov. Våren 2011 startet tilbudet om samtalegruppe for pårørende til personer med demenssykdom. Demenskoordinator har hatt regelmessige samlinger med gruppen. Det har også vært mange individuelle samtaler med pårørende.

I løpet av første halvår i år er de siste forberedelser til åpningen av Ressursavdelingen på Frivolltun 1. september blitt gjennomført. Arealene er bygd om og tilrettelagt for målgruppen, ressursene er på plass, og det er bygd opp god kompetanse blant medarbeiderne. Dette er en avdeling spesielt tilrettelagt for personer med demens og utfordrende atferd. Pasienter som får plass i denne avdelingen har atferd som ikke er forenlig med opphold i andre avdelinger ved kommunens institusjoner. Avdelingen får 6 plasser, og er en fellesressurs for hele Grimstad kommune.

Frivolltun har dagsenter med plasser spesielt tilrettelagt for personer med demens to dager i uken. Det kan være inntil 10 pasienter på disse dagene. Feviktun har dagsenter som har åpent 4 dager i uken. Utfordringen er å skape et fleksibelt dagtilbud som også kan gi yngre personer med demens et variert tilbud.

Demensomsorgens ABC er et kompetansehevende studieprogram over to år som har vært arrangert gjennom Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse med tilskudd fra Fylkesmannen. 90 ansatte i Grimstad kommune avsluttet studieprogrammet i løpet av første halvår 2011.

Utviklingssenteret har et godt samarbeid med de andre Utviklingssentra i regionen, særlig Vest-Agder og med Senter for omsorgsforskning – sør, UiA og Fylkesmannen i Aust-Agder. Har sammen med Vest-Agder søkt og fått midler til et prosjekt innen lindrende omsorg og samhandling. Har også fått praksisprosjektmidler fra UiA til fagdager i etikk og forebyggende arbeid til eldre, og til forskning innen etikk. Utviklingssenteret er nå samarbeidspartner i to forskningsprosjekt innen etikk; Systematisk etikkarbeid i kommunehelsetjenesten (avsluttes i løpet av 2011) og Evaluering av etikk-kommuner i Agder (starter opp høsten 2011). Gjennom ”Kompetanseløftet 2015” gjennomføres følgende utdanningsløp i kommunen: tverrfaglig miljøarbeid (4 stk), eldreomsorg med vekt på demens (3 stk), rehabilitering (1 stk), kreft/Lindrende

omsorg (1 stk), helseinformatikk (1 stk) og ledelse (2 stk). Dette betyr at 12 medarbeidere har avsluttet eller starter en videreutdanning i løpet av første halvdel av 2011.

Etter rådmannens vurdering er sektoren godt på vei til å realisere resultatmålene for 2011. Det jobbes godt med de strategiske målområdene, og en ser gode effekter både med hensyn til kompetanseutvikling og faglig kvalitet.

Kommentarer:

Sektoren har et merforbruk på i underkant av 7 mill per 2. kvartal mot ca 7.5 mill i 1. kvartal. Inntektene er på i overkant av 3 mill høyere enn budsjettet, og dette skyldes primært statlige refusjoner.

Netto lønn viser et positivt avvik på ca 1.7 mill. Dette avviket var på ca 1 mill kroner ved 1. kvartal. Sektoren har et negativt avvik på andre utgifter på ca 12 mill. Dette avviket var på i overkant av 7 mill i første kvartal. Avviket skyldes delvis betydelige utgifter utover budsjett til økonomisk sosialhjelp, utgifter til fosterhjem og utgifter til kjøp av private omsorgsplasser innenfor områdene rus og demens. I tillegg kan det synes som enhetene i detaljbudsjettene har lagt en for stor andel av rammen på lønn. Omfordelingen av budsjettet mellom de 2 sykehjemmene og de 4 enhetene i hjemmetjenesten er enda ikke gjennomført (skjer i tredje kvartal), og dette gir et ikke korrekt bilde av regnskapet for hver av de seks enhetene. Resultatet for pleie og omsorgssektoren (eksklusive Boveiledertjenesten) må derfor ses i sammenheng. I et slikt perspektiv kan det synes som pleie og omsorg vil kunne gå i balanse ved årets slutt. Per 2. kvartal har disse enhetene i sum et negativt regnskapsavvik på ca kr 160.000,-. Som også rapportert i første kvartal, synes NAV å få et merforbruk på økonomisk sosialhjelp. Utgiftene på dette området har økt noe i andre kvartal. Med de tiltak enheten har iverksatt, synes merforbruket nå å bli på omkring 2,5 mill kroner ved utgangen av året. Per andre kvartal har merforbruket til økonomisk sosialhjelp økt til ca 1.9 mill kroner. Det er særlig utgiftene til utbetalingsformålene livsopphold, supplerende livsopphold, husleie og strøm som særlig har økt i første halvår 2011 sammenlignet med samme periode i 2010. I samme periode har en hatt en betydelig økning i antall brukere.

Enhetsleder for sosial og barnevern rapporterer som i 1. kvartal at merforbruket i enheten kan bli på ca 3-3,5 mill på årsbasis. I 2010 plasserte barnevernet 10-11 flere barn i fosterhjem utover det som er "normalt" for et år. Dette gir en kostnad på ca 4,5 mill kroner med helårs virkning. Det ble lagt inn nye 2 mill i budsjettet for 2011. Merutgiftene til fosterhjem vil således bli på ca 2,5 mill på årsbasis. I løpet av det første halve året har sosialtjenesten avslått en rekke søknader på omsorgstilbud i påvente av statlig behandlingsplass innenfor rusomsorgen. Disse søknadene har blitt omgjort av klientnemnda og Fylkesmannen, og beregninger som har blitt gjort indikerer at merutgiftene på dette området vil bli på ca 2 mill kroner. Enheten har iverksatt tiltak, blant annet holdes en rekke årsverk vakante. Det vises i denne sammenheng til enhetsleder sin egen rapportering. Effektene av tiltakene utgjør ca 2 mill i år, og samlet sett gir dette en prognose på 3-3,5 mill i merforbruk i år. Det understrekes at når så mange stillinger holdes vakante, har dette konsekvenser for kvaliteten på de tjenester enheten har ansvaret for, og at denne situasjonen øker arbeidspresset på de ansatte.

Enhetsleder for Boveiledertjenesten rapporterer om at foreløpige beregninger indikerer at det kan bli et merforbruk i år på bort i mot 2 mill kroner, men at det samtidig er mange usikkerhetsmomenter knyttet til beregningene. I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2011 bad enheten om konsekvensjustering på grunn av et økt behov/organisk vekst gjennom 2010 som ville bli med videre, og som gav økte utgifter til lønn (BPA, dagsenter og avlastning), til omsorgslønn og til SFO. Det ble vurdert at enheten måtte håndtere disse merutgiftene innenfor budsjettet uten at det ble foretatt konsekvensjusteringer. Behovet på de omtalte områdene er forsterket ytterligere utover i 2011. Når Boveiledertjenesten i tillegg melder om økt aktivitet, særlig knyttet til en meget ung bruker enheten har fått hel døgns ansvar for i løpet av 2. kvartal, gir dette enheten økte økonomiske utfordringer det er usikkert om de vil kunne håndtere. Denne ene brukeren gir ca kr. 600.000,- i økte nettoutgifter. Utover de enhetene som er særskilt kommentert, kan det synes som de øvrige får et regnskapsmessig positivt avvik i 2011.

Samles sett synes sektoren å gå mot et merforbruk på 5-6 mill kroner i 2011. En er noe usikker på hvilken økonomisk effekt en vil få av de iverksatte driftstilpasninger i de 6 enhetene i pleie- og omsorg (resultat av ressursgjennomgangen). Viss vi klarer å optimalisere disse effektene, samtidig som Boveiledertjenesten klarer å holde sine økonomiske rammer, vil dette kunne redusere det anslåtte merforbruket.

Tiltak:

Det er iverksatt en rekke tiltak i den enkelte enhet for å redusere kostnadene. Stillinger holdes vakante der dette er mulig, og bruken av vikarer og overtid er redusert til et minimum. Enhetene kvalitetssikrer at de får inn alle inntekter (statlige refusjoner, sykepenger, foreldrepenger etc.). Regnskapstallene indikerer at sektoren har god kontroll på inntektene og at netto lønnsutgifter er innenfor vedtatte budsjett.

En vil i det følgende kommentere den ressursmessige gjennomgangen som skjer i enkelte deler av helse og sosialsektoren, og som skal danne grunnlaget for iverksetting av ytterligere tiltak. Endelige konklusjoner vil bli presentert i tredje kvartalsrapport.

Pleie og omsorg: Konklusjonene fra ressursstyringsprosjektet i pleie og omsorg er i ferd med å bli trukket. I grove trekk innebærer dette at en generelt legger seg på en pleiefaktor på 0,8 ved sykehjemmene, mens forholdet mellom direkte brukerrettet tid og indirekte brukerrettet tid (reise og administrasjon) i hjemmetjenesten justeres fra en prosentfordeling på 50/50 til 60/40. Dette innebærer at en større andel av ressursene skal benyttes direkte mot brukeren. Bemanningsplaner og ressurser i tjenestene bygges nå opp med utgangspunkt disse konklusjoner. Det vises for øvrig til temaet ”Evaluering og driftstilpasninger i pleie og omsorg” i denne kvartalsrapporten.

NAV: Alle kommunale tjenesteområder i NAV gjennomgås for å få beskrevet og vurdert ressursbruken på de ulike områdene. Som ledd i denne gjennomgangen skal tjenester sammenlignes med andre relevante kommuner, blant annet ved bruk av data fra KOSTRA (bl.a. gruppe 13). I tillegg skal interne parametre for de ulike områdene bidra til å beskrive aktiviteten i tjenestene i perioden 2010 – 2011. Videre skal overgangen mot statlige og andre kommunale tjenester beskrives med hensyn til rutiner og prosedyrer som har betydning for organisatoriske forhold og ressursbruk. Denne gjennomgangen skal danne grunnlaget for en analyse hvor alternative strukturer for ressursstyring i enheten (ledelse, organisering, oppgaveløsning, rutiner, prosedyrer), inklusive beslutningsstrukturer for ressursbruk, blir vurdert.

De analysene som er gjort så langt viser at antall brukere har økt betydelig i første halvår 2011 sammenlignet med første halvår 2010. Økningen i antall brukere fordeler seg noenlunde likt i aldersgruppene 18-30 år og 31-54 år, og mellom kvinner og menn. Utgiftene til økonomisk sosialhjelp har som følge av dette, økt med i overkant av 18 %, det vil si ca 1.3 mill kroner.

Sosial/barnevern: Det foretas en tilsvarende gjennomgang i Sosial og barnevern som i NAV. Det foreligger foreløpig ingen konklusjoner fra denne gjennomgangen utover det som er kommentert for omsorgsovertakelser i barnevernet og for rusmiddelområdet tidligere i denne rapporten.

Når det gjelder iverksetting av andre type tiltak for å redusere kostnadene, vises det til enhetsledernes egne regnskapsrapporter og til 1. kvartalsrapport for sektoren.

Det er på sektornivå en marginal positiv endring i nærværet for første halvår 2011 sammenlignet med samme periode i fjor. Det er gledelig at nærværet øker i Boveildertjenesten (5,8 %), Sosial og barnevern (5,8 %) og kjøkkentjenesten (6,9 %). Det er dessverre en negativ utvikling i enkelte enheter i pleie og omsorg.

Det kan synes som antall faste årsverk i sektoren har økt betydelig i første halvår sammenlignet med første halvår 2010. Utover de faste årsverk det er budsjettert med, pluss de 1,8 årsverkene som skyldes 4 års regelen (se kommentarer 1. kvartalsrapport), er det ingen faktisk økning i løpet av 2011. Avviket

er knyttet til måten lønn- og personalsystemet registrerer årsverkene. Eksempelvis har fastlegene, arbeidsledere på jobbsentralen (varig tilrettelagt arbeidsplass) og enkelte stillinger med statlige refusjoner blitt registrert som faste (endringen på 2,7 årsverk fra første kvartal til andre kvartal kan forklares med at midlertidige kontrakter i personal og lønssystemet står oppført som faste årsverk). Det er totalt en stor økning i brutto årsverk i andre kvartal sammenlignet med situasjonen i 2010. Særlig er denne stor i pleie og omsorg. Ses dette i sammenheng med omstillingsprosessen hvor blant annet Landvik ble lagt ned (2009), kan det synes som innsparingseffekten er spist opp i løpet av 2 år. Situasjonen må ses i sammenheng med ressursstyringsprosjektet som gjennomføres i pleie og omsorg. Med de konklusjoner som synes å bli trukket, skal denne delen av sektoren ned med de årsverk som økningen de 2 siste årene representerer. Det er også en viss økning også i Boveiledertjenesten, og det har primært sammenheng med det tilbudet enheten har bygd opp for en ny bruker i andre kvartal. Det vil bli jobbet med å få klarhet i årsaken til at brutto årsverk har økt.

Generelt er aktivitetsnivået relativt høyt i sektoren, og mange tjenester opplever å ha betydelig arbeidspress. Særlig kritisk oppleves situasjonen å være innenfor området rus og psykiatri. Antall med behov for omsorgstilbud i påvente av statelig behandlingsplass har vært økende, samtidig som økonomien i utgangspunktet ikke har gitt rom for tiltak. Lang ventetid i staten legger ekstra press på tjenesten. At enheten på grunn av økonomien holder stillinger ledige, bedrer ikke denne situasjonen. Vi ser også at antallet bostedsløse øker, og dette bekrefter behovet for tiltak på dette området. Antallet bestilte timer (brukerrettet tid) i hjemmetjenestene har gått ned med ca 1 %, samtidig som antallet brukere holder seg relativt stabilt. Hovedutfordringen synes å være at vi har en del hjemmeboende med alvorlig demenssykdom som vi ikke har hatt et adekvat og godt nok tilbud til. Det er derfor positivt at vi 1. september åpner en egen Utviklingsavdeling for mennesker med demenssykdom (forsterket avdeling) med 6 plasser. Dette blir et meget bra tilleggstilbud til mennesker med demenssykdom i kommunen.

Arbeidet med ”Plan for aktive helse- og omsorgstjenester” har nå kommet i gang. Det legges opp til en omfattende plan, og det blir derfor lagt vekt på å utvikle en grundig prosjektplan som vektlegger å beskrive en planprosess som ivaretar behovet for et kortsiktige og langsiktige perspektiv (2035), mål, delmål og strategier i ny kommuneplan, behovet for politisk forankring (nytt kommunestyre), forankring internt, samhandlingsreformen mv.

Sektoren har begynt å jobbe med Samhandlingsreformen for å klargjøre hvilke implikasjoner dens hovedsatsinger har for kommunen: kommunal medfinansiering, utskrivingsklare pasienter og øyeblikkelig hjelps funksjon. Ansatte deltar på konferanser, nøkkelpersoner deltar i utrednings- og utviklingsprosesser og det er opprettet en gruppe på overordnet nivå som har et særskilt ansvar for implementering av reformen i kommunen (rådmannen, kommunalsjef helse og sosial, økonomisjefen, kommuneoverlegen og enhetsleder helse).

18. Sektor: Teknisk

Sektorleder: Åge Løsnesløkken

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Inntekter	-21 899	-22 580	-681	-3	-42 593	-42 593	0	0
Netto lønn	29 259	29 459	200	-1	64 668	64 668	0	0
Andre utgifter	27 249	27 209	-40	0	52 718	52 718	0	0
Netto utgift	34 609	34 088	-520	2	74 793	74 793	0	0

Personaldata	Resultater hittil i år per 2. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	127,7	125,7	2,0	2
Brutto årsverk	147,7	152,6	-4,9	-3
Nærværs- %	92,6	93,0	-0,4	-

Teknisk sektor består av fire enheter: Forvaltningstjenesten, Brann- og Feiertjenesten, Bygg- og Eiendomstjenesten og Kommunaltekniske tjenester. Selvfinansområdene rapporterer gjennom egne meldinger.

Tallene for 2. kvartal viser et resultat for Teknisk sektor som er 0,5 mill. kr. dårligere enn budsjettet. Det negative avviket kan beskrives på følgende måte:

Den tilsynelatende svikten på inntektssiden skyldes i hovedsak periodiseringsavvik/sesongvariasjoner, samt utestående inntekter. Planavdelingen har hatt noe reduksjon i sine inntekter pga. av at arbeidet med store kommunale planer har vært prioritert.

På sektornivå er kostnadssiden (Andre utgifter) er i balanse. På den enkelte enhet er det imidlertid noen avvik i positiv og negativ retning. Alle enhetene på Teknisk sektor forventer likevel et resultat i balanse ved årsslutt. Som meldt i 1. kvartalsrapport har Kommunalteknisk enhet avventet nyasfaltering i sommermånedene til etter 2. kvartalsrapport for å ha en bedre oversikt over kostnadsbildet. Mye brøyting de første månedene gav overforbruk på innenfor veiområdet i første del av året. Resultatet pr. første halvår viser at det er rom for noe nyasfaltering.

Kommentarer:

Som beskrevet i 1. kvartalsrapport, har en opprydding i forhold til midlertidige og mindre stillinger innenfor sektoren i løpet av fjoråret gitt en nedgang i brutto årsverk.

Nærværsprosenten ligger omtrent på samme nivå som samme periode i fjor. Innenfor Kommunalteknisk enhet og Brann og Feiertjenesten har det vært en økning i fraværet. Dette skyldes langtidssykmeldinger som ikke er jobberelaterte. For de øvrige enhetene er sykefraværet redusert.

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Ny rådgiver innenfor klima/miljø startet opp 1. juni 2011. Rådgiveren er organisatorisk plassert på Forvaltningsenheten.

Sektoren har prioritert ressursene innenfor planavdelingen på en slik måte at Områdeplan for havneområdet ble lagt fram for Kommunestyret 29. august.

Arbeidet med grønnsstrukturplan har ikke startet opp enda.

Arbeidet med salg av kommunal eiendom, samt kontraktsmessig gjennomgang av alle leie- og utleieobjekter i kommunen med sikte på optimalisering av inntektene, er i gang.

Arbeidet med å etablere en sone i Grimstad sentrum med fartsgrense 30 km/t for å begrense biltrafikken i sentrum og øke trygghet og tilgjengelighet for gående og syklende, gjøres i samarbeid med Statens Vegvesen. Målsettingen er at en slik sone blir etablert i løpet av 2011.08.29

Arbeidet med å samordne rutiner og redusert saksbehandlingstid innenfor teknisk sektor er en pågående prosess som involverer både enhetene innenfor teknisk og støttefunksjonene. Et slikt arbeid vil måtte gå over tid, fordi en samtidig skal ha fokus på de daglige gjøremål, kompetanseheving mm.

19. Sektor: Selvfinansierende

Sektorleder: Åge Løsnesløkken

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Inntekter	-49 248	-48 880	368	1	-74 068	-74 068	0	0
Netto lønn	6 252	6 281	29	0	13 795	13 795	0	0
Andre utgifter	21 970	20 218	-1 752	9	60 273	60 273	0	0
Netto utgift	-21 027	-22 381	-1 354	-6	0	0	0	0

Selvfinansierende område omfatter VAR-området (Vann-, avløp- og renovasjonstjenestene) og Feiertjenesten. Disse to områdene avgir egne rapporter i kvartalsrapporten.

Det negative resultatet på kr. 1,35 mill. som fremkommer, skyldes først og fremst at rapporten inkluderer faktura for 3. kvartal fra Agder Renovasjon på kr. 5,2 mill. Slik sett er det et reelt mindreforbruk på kostnadssiden. Dette skyldes primært at en har utført redusert vedlikeholdsarbeid pga. den strenge vinteren. I tiden framover vil det i samsvar med budsjett, bli gjennomført flere kostnadskrevende prosjekter.

Pilotprosjektet nedgravde renovasjonscontainere i sentrum, er planlagt gjennomført i løpet av 2011.

Arbeidet innenfor det såkalte ”ryddeprosjektet” vil fortsette videre ut året.

Selvfinansierende tjenester sett under ett synes å være under kontroll og i samsvar med budsjett.

Kommentarer:

Årsverk og sykefravær fremkommer ikke i tabellene for de selvfinansierende tjenestene, men som en del av Brann- og Feiertjenesten og Kommunaltekniske tjenester.

Driften innenfor de selvfinansierende områdene er i hovedsak i tråd med oppsatte planer.

20. Sektor: Fellesområdet og støttefunksjoner

Redigert av: Knut Johansen

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Inntekter	-1 269	-1 008	261	26	- 4 499	-4 499	0	0
Netto lønn	17 399	18 380	980	-5	51 655	51 655	0	0
Andre utgifter	20 851	19 640	-1 211	6	35 057	35 057	0	0
Netto utgift	30 981	37 012	31	0	82 213	82 213	0	0

Personaldata	Resultater hittil i år per 2. kvartal			
	2011	2010	Endring	%
Faste årsverk	45,2	48,0	-2,8	-6
Brutto årsverk	55,7	54,3	-1,4	-3
Nærværs- %	94,7	90,3	4,4	-

Foruten fellesutgifter omfatter området støttefunksjonene rådmannens stab, økonomiavdelingen, HR-avdelingen og Informasjons- og serviceavdelingen (ISA). Fellesområdet inneholder områder og poster som er felles for hele kommunen og som ikke klart kan henføres til noen spesiell sektor eller tjenesteenhet. Dette gjelder politisk styring, overformynderi, felles IKT, interkommunalt samarbeid om revisjon, utgifter til personellforsikringer osv.

Vurdering av resultatoppnåelse i forhold til resultatmål for 2011:

Støttefunksjonene er i hovedsak i rute med de enkelte resultatmål for 2011. Noe er slutført (medarbeiderundersøkelsen 2011), noen tiltak pågår (f.eks arbeid med ufrivillig deltid, universitetsbyen, informasjons- og kommunikasjonsstrategi, direkte tilgang til offentlige dokumenter på Innbyggerportalen osv) og noen tiltak skal iverksettes til høsten (innbyggerundersøkelse, IKT-strategi, oppstart av planstrategi og oppstart av strategisk næringsplan). Noen tiltak er forsinket i forhold til framdriftsplanen (IKT-verktøy innen virksomhetsstyring, samt oppstart av kvalitetssystem). Pr 2.kvartal tilsier økonomistyring og budsjettkontroll at Grimstad kommune vil komme ut av Robek-listen etter at regnskap 2011 foreligger.

Vedtatt tiltaksplan for stemmerettsforsøket er fulgt opp, men vil bli nedjustert i samsvar med nasjonale føringer etter terroranslaget 22.juli. Det er interessant å se hvordan dette vil innvirke på målsettingen om minst 60% valgdeltakelse blant 16- og 17-åringene ved kommunestyrevalget.

Tiltak:

Fellesområdet og støttefunksjonene har samlet omtrent økonomisk balanse pr 2.kvartal. Støttefunksjonene må foreta en stram oppfølging av lønns- og driftsbudsjettet for å holde budsjetttrammene. HR-avdelingen har et merforbruk, ISA og økonomi er i balanse, mens rådmannens stab har et mindreforbruk som følge av at et planårsverk er holdt vakant. Innenfor fellesområdet er det avdekket en feilbudsjettering av både personforsikringer og kontingenter. Behovet for tiltak vil bli vurdert i 3.kvartal.

Kommentarer:

Evalueringen fra Agenda viste at Grimstad har en stram bemanningssituasjon i støttefunksjonene, noe også de lave administrasjonsutgiftene i Kostra bekrefter. Omorganiseringen i 2009 hadde bl.a. som siktemål å styrke kommunens sentrale støttefunksjoner. Bemanningssituasjonen er stabil fra 2010 til 2011. Utfordringene innen lønn har medført betydelig bruk av overtid. Ferieavviklingen i

støtteenhetene er gjennomført på en god måte. Plan- og utviklingssjefen har sagt opp og det vil i denne forbindelse bli gjennomført en omorganisering av støttefunksjonene i 3.kvartal.

Nærværet i støttefunksjonene øker betydelig fra 2010, og er nå på 94,7%. Økt nærvær i år skyldes i all hovedsak reduksjon i langtidssykemeldinger som slår relativt sterkt ut i små avdelinger. Sykefraværet følges opp i henhold til retningslinjene.

I forhold til periodisert budsjett per 2.kvartal er fellesområdet og støttefunksjonene i økonomisk balanse.

21. Sektor:Finans

Økonomisjef: Helge Moen

Tall i tusen kroner	Resultater per 2. kvartal 2011				Årsprogn. regnskap	Års budsjet	Års-avvik	%
	Regnskap	Budsjett	Avvik	%				
Inntekter	-536 253	-525 421	10 832	2	-958 537	-958 537	0	0
Utgifter	38 837	41 595	2 758	-7	98 567	98 657	0	0
Netto utgift	-497 416	-483 825	13 590	3	-859 970	-859 770	0	0

Tiltak:

Kommunen kan i liten grad, i hvert fall i et kortsiktig perspektiv, påvirke og styre størrelsen på utgiftene og inntektene på finansområdet. Det er likevel spesielt viktig å følge regnskapsutviklingen opp mot periodisert budsjett. For kommunesektoren og også Grimstad kommune, så er utviklingen i kommunens inntekter fra skatt og rammetilskudd veldig avgjørende for endelig regnskapsresultat. Per 1. kvartal er regnskapsstatus i de frie inntektene bra i Grimstad. Det legges opp til budsjettendringer innen finansområdet.

Kommentarer:

Finansområdet har pr. 2. kvartal en regnskapsmessig merinntekt på 13,6 mill kr. Det er spesielt følgende forhold som vi ønsker å kommentere.

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd): Det er per 2. kvartal at avvik i forhold til budsjett på +13,5 mill kroner. Sett i forhold til budsjett så er dette meget positivt og i realiteten er det slik at det er de frie inntektene som er hovedårsaken til det positive resultatet for finansområdet per 2. kvartal.

Eiendomsskatt: Kommunen fakturerer kommunale avgifter og eiendomsskatt fordelt på tre terminer i året. Eiendomsskatten inntektsføres og budsjetteres på finansområdet. Per 2. kvartal er det et avvik på +0,4 mill kroner i forhold til budsjett.

MVA-kompensasjon for investeringer: I 2011 er det budsjettert med pliktig minimumsavsetning (jfr. forskrift) til investeringsregnskapet er 40% av brutto inntekter. Per 2. kvartal er det et avvik i MVA kompensasjonen på -1,1 mill kroner. En vil komme til bake til håndteringen av dette avviket i 3. kvartalsrapport der årets investeringer vil bli mer belyst med hensyn til frmdrift.

Renteutgifter og renteinntekter er omtrent som budsjettert. Det er et avvik på +0,6 mill kroner per 2. kvartal.